

Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 5. Podsumowanie roku 2013

Przemysław Żurawlew

Abstrakt. W raporcie przedstawiono najważniejsze obserwacje ornitologiczne dokonane w roku 2013 na obszarze Wielkopolskiego Regionu Ornitologicznego. Do awifauny tego regionu przybyły trzy nowe gatunki: świstun amerykański *Anas americana*, świergotek nadmorski *Anthus petrosus* i świstunka żółtawa *Phylloscopus inornatus*. Ponadto zanotowano drugie i trzecie stwierdzenie mewy polarnej *Larus glaucoides*, drugie, trzecie, czwarte i piąte rybitwy popielatej *Sterna paradisaea*, szóste raroga *Falco cherrug*, siódme ibisa kasztanowatego *Plegadis falcinellus*, ósme pasterza *Pastor roseus* i dziewiąte wójcika *Phylloscopus trochiloides*. Dokonano również kolejnych współczesnych (po roku 1950) stwierdzeń błotniaka stepowego *Circus macrourus* (siódme i ósme stwierdzenie) i orlika grubodziobego *Clanga clanga* (ósme stwierdzenie). Spośród gatunków lęgowych zanotowano po raz pierwszy pewne gniazdowanie w regionie sóweczki *Glaucidium passerinum*, trzeci przypadek gniazdowania w Wielkopolsce mandarynki *Aix galericulata*, nowe stanowiska mewy z kompleksu *Larus argentatus* i drożdżika *Turdus iliacus*. Lista awifauny Wielkopolskiego Regionu Ornitologicznego na koniec roku 2013 obejmowała 348 gatunków.

Abstract. The 5th Ornithological Report of the Wielkopolska Region. A Summary of the Year 2013. Abstract. This report presents the most significant ornithological observations made in 2013 in the Wielkopolska Ornithological Region. Three new species were added to the regional list of avifauna in that year: the American Wigeon *Anas americana*, the Rock Pipit *Anthus petrosus* and the Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus*. Other noteworthy sightings from 2013 were: the 2nd and 3rd records of the Iceland Gull *Larus glaucoides*, the 2nd, 3rd, 4th and 5th records of the Arctic Tern *Sterna paradisaea*, the 6th record of the Saker Falcon *Falco cherrug*, the 7th record of the Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*, the 8th record of the Rose-coloured Starling *Pastor roseus* and the 9th record of the Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides*. There were also further contemporary (since 1951) records of the Pallid Harrier *Circus macrourus* (the 7th and 8th records) and the Greater Spotted Eagle (the 8th record). Apart from that, breeding of the Eurasian Pygmy Owl *Glaucidium passerinum* was confirmed for the first time in the region, the 3rd breeding case of the Mandarin Duck *Aix galericulata* in Wielkopolska was recorded, and new breeding sites of gulls from the *Larus argentatus* complex and Redwing *Turdus illiacus* were located. At the end of 2013, the list of avifauna of the Wielkopolska Ornithological Region included 348 species.

W raporcie przedstawiono najważniejsze obserwacje ornitologiczne z roku 2013 pochodzące z obszaru Wielkopolskiego Regionu Ornitologicznego (granice: www.wko.eko.org.pl). W raporcie zastosowano zaktualizowaną systematykę i taksonomię ptaków występujących w naszym kraju (Stawarczyk 2014). W stosunku do wcześniejszego raportu za rok 2012 (Żurawlew & Radziszewski 2014) dla niektórych gatunków zmieniły się kryteria doboru obserwacji. Dla części gatunków podano informacje o łącznej liczbie ich stwierdzeń w latach 2009–2013, jakie znalazły się w Wielkopolskich Raportach Ornitologicznych nr 1–5 (WRO). W roku 2013 do awifauny Wielkopolski przybyły trzy nowe gatunki: świstun amerykański *Anas americana*, świergotek nadmorski *Anthus petrosus* i świstunka żółtawa *Phylloscopus inornatus*.

Zdecydowana większość prezentowanych danych pochodzi z Wielkopolskiej Kartoteki Ornitologicznej (www.wko.eko.org.pl). Wykorzystano również informacje zawarte w kartotece Leszczyńskiej Grupy OTOP (otop-leszno.eko.org.pl), w raportach Komisji Faunistycznej PTZool. (Komisja Faunistyczna 2014, 2015), na Forum dyskusyjnym Przyroda (forum.przyroda.org) oraz na stronach Południowowielkopolskiej Grupy OTOP (www.pwg.otop.org.pl) i www.birdwatching.pl. Ponadto swoje dane do raportu przekazali: W. Bagiński, M. Giertych, T. Grabowski, Sz. Kaczmarek, S. Kaczorowski, S. Karpicki, A. Konopka, B. Kostka, D. Ostrowski, W. Plata, M. Przysański, A. Stankowski, J. Stępniewski i J. Wyrwał. Pan Stanisław Kuźniak i Michał Radziszewski okazali życzliwą pomoc w przygotowaniu raportu, ponadto Hubert Czarnecki, Sławomir Karpicki, Wojciech Plata i Bogdan Rudzionek udostępniili swoje zdjęcia. Wszystkim tym Osobom serdecznie dziękuję.

Podane w raporcie stwierdzenia mogą być cytowane wyłącznie z podaniem nazwisk obserwatorów.

Przegląd gatunków

Łabędź niemy *Cygnus olor* (cn. 300)

15.05 – ok. 500 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek); **3.08** – 450 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (W. Bagiński); **12.08** – ok. 500 os., stawy Ślesin (B. Rudzionek); **5.09** – 395 os., stawy Ślesin (A. Dylík).

Łabędź czarnodzioby *Cygnus columbianus* (V–IX, cn. 50)

V–IX: 29.09 – 1 ad., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange). **Stada: 9.04** – 87 ad. i 15 imm., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **6.10** – 53 ad. i 6 juv., stawy Antoniny, pow. chodzieski (W. Plata); **14.10** – 68 ad. i 9 juv., **19.10** – 125 os., stawy Występ, pow. nakielski (W. Bagiński); **20.10** – 149 os., stawy Występ (W. Bagiński, J. Czarnowski, K. Urbański); **26.10** – 57 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (A. Konopka); **27.10** – 241 ad. i 23 juv., stawy Antoniny (W. Plata); **2.11** – 144 ad. i 17 juv., Białośliwie, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionek); **17.11** – ok. 50 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (W. Bagiński, P. Urbaniak).

Łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus* (L, cn. 100)

Łęgi: 26.04 i **5.06** – 1 para lęgowa, stawy Grzybno, pow. śremski (Sz. Kaczmarek); **28.04** – 1 para lęgowa, Wąsosz, pow. złotowski (A. Konopka); **1.05** – 1 ad. z gniazdem, Podróźna, pow. złotowski (A. Gański, Ł. Galimski); **3.05** i **9.06** – 1 para lęgowa, zb. Wonieść (stawy Zgliniec), pow. kościański (J. Stępniewski, A. Łakomy); **5.06** – 1 para i 5 pull., Śmiardowo Krajeńskie, pow. złotowski (A. Gański); **8.06** – 1 para i 1 pull., Gorzyń, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **15.06** – 1 para z 4 pull., stawy Dębница–Kocięba, pow. ostrowski (M. Radziszewski); **26** i **29.08** – 1 para i 3 pull./juv., Dębówko, pow. międzyrzecki (P. Wylegała, D. Kujawa); **29.08** – 1 para i 1 juv., Muchocin, pow. międzychodzki (D. Kujawa). **Stada: 23.01** – ok. 100 os., **10.02** – 98 ad. i 29 imm., Pieczynek, pow. złotowski (P. Gała, I. Brewka, W. Plata); **8.03** – 82 ad. i 27 imm. Trzebicz/Santok, pow. strzelecko-drezdenecki (P. Wylegała); **24.03** – ok. 115 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (D. Ostrowski); **29.03** – 88 ad. i 24 imm., Chwaliszewo, pow. nakielski (S. Grochowska); **2.04** – 104 ad. i 29 imm., Gościm, pow. strzelecko-drezdenecki (D. Kujawa); **6.04** – 11 ad. i 12 imm., Witosław, pow. nakielski (A. Dylík); **10.04** – ok. 120 ad. i ok. 40 imm., **17.04** – ok. 120 ad. i ok. 20 imm., stawy Ostrówek (B. Rudzionek); **13.11** – 141 ad. i 12 juv., **23.11** – 160 ad. i 21 juv., Brodna, pow. pilski (W. Plata); **17.11** – ok. 310 os., Brodna (D. Ostrowski); **17.11** – ok. 250 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (W. Bagiński, P. Urbaniak); **30.11** – ok. 490 os., Sicienko, pow. bydgoski (M. Blank, T. Blank); **30.11** – 102 os., Brodnica, pow. śremski (B. Nowak); **1.12** – 131 ad. i 41 juv., Wierzbno, pow. międzyrzecki (D. Kujawa); **1.12** – 83 ad. i 26 juv., Sulejewo Folwark, pow. śremski (Sz. Kaczmarek); **3.12** – 151 ad. i 7 juv., **7.12** – ok. 170 os., Brodna (W. Plata); **15.12** – 164 ad. i 59 juv., Pieczynek (W. Plata); **16.12** – 155 ad. i 51 imm., Nowiny, pow. złotowski (P. Wylegała); **22.12** – 114 ad. i 27 juv., Brodnica (B. Nowak); **24.12** – 129 ad. i 38 juv., Brodnica/Przylepki, pow. śremski (Sz. Kaczmarek); **24.12** – 178 ad. i 42 juv., Wierzbno (D. Kujawa); **26.12** – 106 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański

(Sz. Kaczmarek); **27.12** – 72 ad. i 46 juv., Brodna (W. Plata); **27.12** – 218 ad. i 67 juv., Nowiny (W. Plata); **29.12** – 81 ad. i 20 juv., zb. Wonieść (zalew) (B. Nowak).

Bernikla obroźna *Branta bernicla* (W)

24.03 – 1 os., Kaliszanki, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz); **7.04** – 1 os., Grylewo, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz, J. Dąbrowski, M. Grajewski).

W latach 2009–2013 stwierdzono ją w Wielkopolsce 11 razy (WRO nr 1–5).

Bernikla białolica *Branta leucopsis* (V–VIII, cn. 10)

V–VIII: 1.05 – 13 os., **3.05** – 11 os., **4.05** – 13 os., **14.05** – 1 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **23.07** i **5–27.08** – 1 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał, G. Dąbrowski); **30.07** i **2.08** – 1 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał). **Stada: 28.02** – 10 os., Świerczyna, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **28.02** – 13 os., Kawczyn, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **4.03** – 5 os., Wojnowice, pow. leszczyński (W. Michalak); **4.03** – 24 os., **5.03** – 30 os., **6.03** – 26 os., **7.03** – 13 os., Trzebiech, pow. strzelecko-drezdenecki (M. Barcz); **6.03** – 10 os., Wojdał, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **9.03** – 15 os., Próchnowo, pow. chodzieski (D. Ostrowski, S. Grochowska); **16.03** – 10 os., Boreczek, pow. śremski (B. Nowak); **17.03** – 10 os., Manieczki, pow. śremski (M. Janowski, B. Nowak); **7.04** – 32 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał); **7.04** – 18–22 os., Jez. Bytyńskie, pow. szamotulski (G. Dąbrowski); **7.04** – 31 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (D. Kujawa, A. Lange); **8.04** – 30 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski, D. Leligdowicz); **9.04** – 13 os., Manieczki (M. Janowski); **9.04** – 18 os., Łobez/Jaraczewo, pow. jarociński (J. Pietrowiak); **10.04** – 21 os., Nowy Dwór, pow. piłski (D. Ostrowski); **10.04** – 20 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **11.04** – 14 os., Kaliszanki, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz, G. Dąbrowski); **13.04** – 18 os., Jez. Kaliszańskie (D. Ostrowski, S. Grochowska); **13.04** – 12 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał, P. Szymański); **14.04** – 18 os., Sitno, pow. bydgoski (A. Dylík i inni); **16.04** – 56 os., Nowy Dwór, pow. piłski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **19.04** – ok. 40–50 os., Coch, pow. piłski (D. Ostrowski); **19.04** – 36 os., Jez. Wieleckie, pow. nakielski (W. Plata); **21.04** – 16 os., Nowy Dwór (L. Stankiewicz); **21.04** – 14 os., **24** i **25.04** – 13 os., Wojdał (R. Kurowski, M. Radziszewski); **28.04** – 15 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (W. Plata); **30.04** – 33 os., Jez. Kaliszańskie (W. Plata); **19.12** – 11 os., Ostrówek/Potrzymiech, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **28.12** – cn. 17 os., Witkowiec–Orpikowo, pow. inowrocławski (R. Kurowski).

Bernikla białolica *Branta leucopsis* x Gęś białoczelna *Anser albifrons* (W)

9 i **10.03** – 1 os., Boreczek, pow. śremski (B. Nowak, M. Janowski).

Bernikla białolica *Branta leucopsis* x Gęś *Anser* sp. (W)

16.03 – 1 os., Jez. Sobiejuskie, pow. nakielski (W. Bagiński, B. Kotlarz); **26.03** – 1 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz, G. Dąbrowski); **7.04** – 1 os., Grylewo, pow. wągrowiecki (J. Dąbrowski, D. Leligdowicz); **31.12** – 1 os., Szoldry, pow. śremski (M. Janowski).

Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis* (W)

27.12 – 1 imm., Brześć, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **28.12** – 2 imm., Witkowiec–Orpikowo, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **30.12** – 2 imm., Brześć (R. Kurowski); **31.12** – 1 imm., Szoldry, pow. śremski (M. Janowski).

W Wielkopolsce w latach 2009–2013 odnotowana 31 razy (WRO nr 1–5).

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis* (W)

12.01 – 1 os., Krukówko, pow. nakielski (A. Dylík, M. Blank); **26.07** – 2 os., Separowo, pow. grodziski (M. Wójcik).

W latach 2009–2013 stwierdzono ją w regionie 25 razy (WRO nr 1–5).

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis* x Gęgawa *Anser anser* (W)

10.02 – 1 os., Wonieść, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski); **8**, **12.09** i **7.12** – 1 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **15.10** – 1 os., Objezierze, pow. obornicki (G. Dąbrowski).

Gęgawa *Anser anser* (cn. 500)

6.03 – 543 os., Wojnowice, pow. leszczyński (A. Łakomy); **12.03** – ok. 500 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski); **30.07** – ok. 550 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **31.07** – 536 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **25.08** – ok. 600 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (D. Ostrowski, S. Grochowska); **28.08** – ok. 2500 os., Ostrówek, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **1.09** – ok. 4500–5000 os., jez. Gopło, Ostrówek, pow. inowrocławski (R. Sandecki); **6.09** – ok. 650 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **7.09** – 1914 os., sta-

wy Smogulec (W. Plata); **8.09** – ok. 830 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **11.09** – ok. 3000 os., Szkaradowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **14.09** – ok. 950 os., Orpikowo, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **15.09** – ok. 1160 os., zb. Wonieść (zalew) (S. Niziński, Sz. Kaczmarek); **15.09** – 1797 os., stawy Smogulec (T. Blank, M. Blank, D. Kilon); **20.09** – 715 os., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **21.09** – ok. 1000 os., zb. Wonieść (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **22.09** – ok. 1000 os., **26.10** – ok. 1800 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek); **25.09** – ok. 900 os., stawy Stupy, pow. nakielski (W. Bagiński); **28.09** – cn. 3000 os., Ostrówek, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **3.10** – ok. 1200 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **7.10** – ok. 1000 os., Jez. Sławianowskie, pow. złotowski (A. Konopka); **8.10** – cn. 510 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski); **8.10** – cn. 950 os., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **11.10** – ok. 2000 os., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **13.10** – ok. 2500 os., Orpikowo (R. Kurowski); **13.10** – ok. 1000 os., Szarlej, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **13.10** – ok. 1500–1600 os., stawy Smogulec (A. Konopka); **14.10** – cn. 630 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski); **15.10** – ok. 1350 os., Buntowo, pow. złotowski (A. Konopka); **17.10** – ok. 1200 os., Jez. Wiecanowskie, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **18.10** – ok. 1000 os., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **19.10** – 503 os., zb. Wonieść (A. Łakomy); **20.10** – ok. 1000 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski, M. Kaleta); **23.10** – ok. 750 os., Jez. Chrzypskie Wielkie (D. Kujawa); **26.10** – ok. 1350 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **26.10** – ok. 1400 os., stawy Stupy, pow. nakielski (A. Dylik, W. Bagiński); **26.10** – ok. 1800 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek); **26.10** – ok. 1700–1800 os., stawy Smogulec (A. Konopka); **26.10** – ok. 1600–1800 os., Buntowo (A. Konopka); **27.10** – ok. 550 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (W. Michalak); **31.10** – cn. 590 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski); **2.11** – ok. 900 os., Jez. Kaliszańskie (D. Leligdowicz); **3.11** – ok. 1300 os., Jez. Chrzypskie Wielkie (D. Kujawa); **8.11** – ok. 700 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski); **10.11** – ok. 1190 os., stawy Gosławice (S. Mielczarek); **13.11** – ok. 750 os., Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **15.11** – ok. 1950 os., stawy Gosławice (S. Mielczarek); **15.11** – ok. 600 os., Jez. Żnińskie Duże, pow. żniński (W. Bagiński); **19.11** – 627 os., Jez. Radziszewskie, pow. międzychodzki (P. Wylegała); **19.11** – ok. 1000 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski); **17.12** – ok. 550 os., Jez. Licheńskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **19.12** – cn. 1800 os., Popowo/Złotowo/Ostrówek, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **27.12** – ok. 2500 os., Brześć, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **31.12** – ok. 650 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski).

Gęś zbożowa *Anser fabalis* (V²–VIII, cn. 5000)

V²–VIII: **11.05** – ok. 270 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **16.05** – 1 os., Żukowo, pow. obornicki (G. Dąbrowski); **18.05** – 1 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (B. Nowak i inni); **23.05** – 1 os., Łojewo, pow. inowrocławski (M. Radziszewski); **23.05** – 1 os., Wojdał, pow. inowrocławski (M. Radziszewski); **27.05** – 2 os., **28.05** – 4 os. (w tym 2 os. ranne), stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **28.05** – 1 os., Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **6.06**, **12–30.07**, **2–31.08** – 2 os., **9–29.06** – 3 os., **5.08** – 1 os., stawy Żukowo (J. Wyrwał i inni); **13.07** – 2 os., stawy Objezierze (P. Szymański); **22.08** – 31 os., Borowy Młyn, pow. międzychodzki (P. Wylegała); **27.08** – 2 os., Żukowo, pow. obornicki (G. Dąbrowski). **Stada:** **9.02** – ok. 5000 os., Karczyn, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **2.03** – ok. 5700 os., Wrzosey, pow. nakielski (A. Dylik); **3.03** – ok. 12 500 os., Kawczyn, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski); **3.03** – ok. 5000 os., Jaraczewo, pow. jarociński (B. Skrzypczak); **4.03** – ok. 8000 os., **5.03** – ok. 20 000 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **6.03** – ok. 6500 os., Kruszwica, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **8.03** – ok. 9000 os., stawy Antoniny, pow. piłski (W. Plata); **9.03** – ok. 7500 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał, M. Skawiński); **9.03** – ok. 5000 os., Bukowiec, pow. wągrowiecki (A. Lange); **9.03** – ok. 7000 os., **16.03** – ok. 11 300 os., Boreczek, pow. śremski (B. Nowak); **9.03** – ok. 11 500 os., Jez. Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **10.03** – ok. 5000 os., Jez. Sobiejuskie, pow. nakielski (W. Bagiński); **10.03** – cn. 5000 os., Bieganowo, pow. średzki (S. Karpicki); **12.03** – ok. 10 000 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski); **15.03** – ok. 11 000–13 000 os., jez. Kleszczynek, pow. piłski (W. Plata); **17.03** – ok. 22 000–23 000 os., Manieczki, pow. śremski (M. Janowski, B. Nowak); **17.03** – ok. 15 000 os., Januszewo, pow. śremski (S. Niziński); **17.03** – ok. 10 000–11 000 os., dolina Średzkiej Strugi, pow. średzki (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **17.03** – ok. 18 000 os., Jez. Kaliszańskie (A. Lange); **17.03** – ok. 10 000 os., Kaliszany, pow. chodzieski (W. Plata); **21.03** – ok. 7500 os., Jez. Sobiejuskie (W. Bagiński); **21.03** – ok. 8000 os., Gąbin, pow.

nakielski (W. Bagiński, M. Radziszewski); **22.03** – ok. 15 000 os., Bagrowo, pow. średzki (M. Szajda); **22.03** – ok. 6000 os., Bieganowo, pow. średzki (M. Szajda); **22.03** – ok. 10 200 os., stawy Manieczki, pow. śremski (B. Nowak); **24.03** – ok. 6500 os., Wróblewo, pow. szamotulski (P. Wylegała); **24.03** – ok. 6800 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał, M. Skawiński); **25.03** – ok. 8000 os., Jez. Kaliszańskie (D. Leligdowicz); **26.03** – ok. 8000 os., Jez. Wieleckie, pow. nakielski (A. Dylík); **28** i **30.03** – cn. 5000 os., Szczodrzykowo, pow. poznański (S. Karpicki); **30.03** – ok. 6500–7000 os., Klukowo, pow. złotowski (P. Wylegała); **30.03** – ok. 5000 os., Maniewo, pow. obornicki (J. Wyrwał); **1.04** – ok. 8000 os., stawy Manieczki (B. Nowak); **6.04** – ok. 10 000 os., **7.04** – ok. 7500 os., Jez. Kaliszańskie (A. Lange, D. Kujawa); **7.04** – ok. 6500 os., Grabianowo, pow. śremski (B. Nowak, M. Janowski); **7.04** – ok. 5000 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał); **21.04** – ok. 5000 os., Nowy Dwór, pow. pільski (L. Stankiewicz); **21.04** – ok. 6500 os., Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, A. Loręcki); **21.04** – ok. 5000 os., Gręziny, pow. wągrowiecki (A. Lange); **1.05** – ok. 6300 os., **3.05** – ok. 5000 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **15.11** – ok. 5580 os., Słupy, pow. nakielski (A. Dylík); **18.11** – ok. 7000–8000 os., Wiktorowo, pow. poznański (B. Krąkowski); **30.11** – ok. 5000 os., Sicienko, pow. bydgoski (M. Blank, T. Blank); **22.12** – ok. 6300 os., Rakówka, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski).

Gęś zbożowa *Anser fabalis* + Gęś białoczelna *Anser albifrons* (cn. 5000)

9.03 – ok. 21 500 os., Dębówko Nowe, pow. pільski (D. Ostrowski); **9.03** – ok. 10 000 os., Próchnowo, pow. chodzieski (D. Ostrowski, S. Grochowska); **10.03** – ok. 12 000 os., Ostrówek, pow. pільski (D. Ostrowski, S. Grochowska); **18.03** – ok. 6000 os., Wojnowice, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **24.03** – ok. 14 000 os., Gąbin, pow. nakielski (W. Bagiński); **8.04** – ok. 5000 os., Jez. Wiczanowskie, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **9.04** – ok. 8 000 os., Nowy Dwór, pow. pільski (D. Ostrowski, T. Zagolda); **16.04** – ok. 8 000 os., Nowy Dwór (D. Ostrowski, M. Gutowski); **15.11** – ok. 11 000 os., Jez. Sobiejuskie, pow. nakielski (W. Bagiński).

Gęś krótkodzioba *Anser brachyrhynchus* (W)

21.02 – 2 os., Świerkówki, pow. obornicki (P. Szymański, M. Tobółka); **1.03** – 2 os., Trzebic, pow. strzelecko-drezdenecki (M. Barcz); **1** i **3.03** – 2 os., Kawczyn, pow. kościański (Sz. Kaczmarek, B. Nowak, M. Janowski); **2.03** – 2 os., Turostowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, A. Loręcki); **2.03** – 1 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **3.03** – 3 os., Nielęgowo, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski); **3.03** – 1 os., Otylin, pow. pільski (W. Plata); **3.03** – 2 os., Mościszki, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **4** i **7.03** – 1 os., Dolsk/Kotowo, pow. śremski (Sz. Kaczmarek); **4.03** – 1 os., Robczysko, pow. leszczyński (J. Ratajczak); **5.03** – 1 os., Brudzewsko, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **5.03** – 4 os., Ujście, pow. pільski (D. Ostrowski, M. Skwierawski); **6.03** – 1 os., Objezierze, pow. obornicki (S. Grochowska); **7.03** – 1 os., Trzebic (M. Barcz); **8.03** – 1 os., **9.03** – 7 os., Boreczek, pow. śremski (B. Nowak); **9.03** – 1 os., Dębówko Stare, pow. pільski (D. Ostrowski, S. Grochowska); **9.03** – 3 os., Próchnowo, pow. chodzieski (D. Ostrowski, S. Grochowska, W. Plata); **10.03** – 1 os., Szczodrzykowo, pow. poznański (S. Karpicki); **10.03** – 1 os., Białośliwie, pow. pільski (W. Plata); **11.03** – 1 os., Grabianowo, pow. śremski (M. Janowski); **11.03** – 1 os., Otylin (W. Plata); **11.03** – 2 os., **12.03** – 1 os., Bojanowo, pow. rawicki (J. Ratajczak); **16.03** – 1 os., Świerkówki (P. Szymański, J. Wyrwał, M. Skawiński); **16.03** – 2 os., Boreczek (B. Nowak); **17.03** – 1 os., Próchnowo (W. Plata); **17.03** – cn. 4 os., Żurawiec/Manieczki, pow. śremski (M. Janowski, B. Nowak); **17.03** – 1 os., Kaliszany, pow. chodzieski (W. Plata); **18.03** – 2 os., Świniec, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **21.03** – 1 os., Gąbin, pow. nakielski (M. Radziszewski, W. Bagiński); **22.03** – 1 os., stawy Manieczki, pow. śremski (B. Nowak); **23.03** – 1 os., Otylin (S. Grochowska); **24.03** – 1 os., Próchnowo (D. Ostrowski, S. Grochowska); **24.03** – 3 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał, M. Skawiński); **26.03** – 1 os., Kaliszanki, pow. chodzieski (D. Leligdowicz, G. Dąbrowski, A. Loręcki); **28.03** – 3 ad. i 1 imm., Szczodrzykowo, pow. poznański (S. Karpicki); **30** i **31.03** – 1 os., **1.04** – 2 os., Szkaradowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **31.03** – 1 os., Zgliniec, pow. kościański (P. Szymański); **1.04** – 1 os., Międzyzylesie, pow. obornicki (D. Leligdowicz i inni); **2.04** – 1 os., Wojnowice, pow. leszczyński (P. Szymański); **3.04** – 1 os., Kowalewo, pow. chodzieski (D. Ostrowski); **5.04** – 1 os., Manieczki, pow. śremski (Sz. Kaczmarek); **7.04** – 1 os., Kamienica, pow. wągrowiecki (D. Kujawa, A. Lange); **7.04** – cn. 6 os., Grabianowo (B. Nowak, M. Janowski); **7.04** – 1 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał); **9.04** – cn. 2 os., Brodnica, pow. śremski (M. Janowski); **9.04** – 1 os., Boreczek (M. Janowski); **9** i **10.04**

– 5 os., Nowy Dwór, pow. piłski (D. Ostrowski, T. Zagozda); **10.04** – cn. 3 os., Rogaczewo, pow. śremski (M. Janowski); **11.04** – 1 os., Kaliszanki (D. Leligdowicz); **12.04** – 1 os., Piotrowo/Chaławy/Szołdry, pow. (Sz. Kaczmarek); **13.04** – 1 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (A. Konopka); **13.04** – 1 os., Zgliniec (Sz. Kaczmarek); **13.04** – 3 os., Antoniny, pow. chodzieski (D. Ostrowski, S. Grochowska); **13.04** – 1 os., Naclaw/Nielegowo (Sz. Kaczmarek); **14.04** – 1 os., Broniszewice, pow. pleszewski (P. Żurawlew); **15.04** – 1 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (M. Janowski); **19.04** – 2 os., Coch, pow. piłski (D. Ostrowski); **19.04** – 1 os., Jez. Wieleckie, pow. nakielski (W. Plata); **21.04** – 2 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, A. Loręcki); **21.04** – 3 os., Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, A. Loręcki); **1.05** – 5 os., **3.05** – 3 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **19.10** – 8 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (B. Krąkowski); **26.10** – 1 os., zb. Wonieść (B. Nowak); **3.11** – 1 os., Gorzycko Stare, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **11.11** – 1 os., Wonieść, pow. kościański (P. zymański); **16.11** – 1 os., Krzyżanowo, pow. śremski (B. Nowak); **1** i **2.12** – 1 os., Piotrowo, pow. śremski (M. Janowski, Sz. Kaczmarek); **8.12** – 1 os., Szoldry, pow. śremski (M. Janowski); **8.12** – 1 os., Górka Brodnicka, pow. śremski (M. Janowski); **22.12** – 1 os., Rakówka, pow. kościański (M. Janowski, B. Nowak); **22.12** – 1 os., Szoldry (M. Janowski); **28.12** – 1 os., Zgliniec (Sz. Kaczmarek).
W roku 2013 zanotowana w Wielkopolsce 74 razy, a w latach 2009–2013 łącznie aż 217 razy (WRO nr 1–5), choć część obserwacji na pewno dotyczyła tych samych ptaków.

Gęś białoczelna *Anser albifrons* (V²–VIII, cn. 3000)

V²–VIII: **14.05** – 2 os., Wojdał, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **18.05** – 1 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (B. Nowak i inni); **23.05** – 1 os., Wojdał (M. Radziszewski); **27.05** – 1 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **6–29.06, 8–30.07, 2–31.08** – 1 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał i inni); **13.07** – 1 os., stawy Objezierze (P. Szymański); **17, 23** i **30.07** – 1 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionek). **Stada:** **3.03** – ok. 3000 os., Kawczyn, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski); **3.03** – ok. 5500 os., Nielegowo, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski); **5.03** – ok. 3000 os., Trzebic, pow. strzelecko-drezdenecki (M. Barcz); **9.03** – ok. 3600 os., Boreczek, pow. śremski (B. Nowak); **17.03** – ok. 4000 os., Świniec/Gierłachowo, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **17.03** – ok. 10 000 os., Januszewo, pow. średzki (S. Niziński); **17.03** – cn. 7000 os., Środa Wlkp./Kórnik, pow. średzki (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **18.03** – ok. 3000 os., Świniec, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **22.03** – ok. 8000 os., Bagrowo, pow. średzki (M. Szajda); **24.03** – ok. 4500 os., Jez. Czeszewskie, pow. wągrowiecki (A. Lange); **25.03** – ok. 3000 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz); **27.03** – ok. 4200 os., Jez. Wiccanowskie, pow. mogileński (P. Kaczorowski); **1.04** – ok. 3500 os., stawy Manieczki, pow. śremski (B. Nowak); **2.04** – ok. 3200 os., Piotrowo, pow. śremski (M. Janowski); **7.04** – cn. 5000 os., Grylewo, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz, J. Dąbrowski, M. Grajewski); **7.04** – ok. 6500 os., Jez. Bytyńskie, pow. szamotulski (G. Dąbrowski); **7.04** – ok. 13 500 os., Jez. Kaliszańskie (D. Kujawa, A. Lange); **7.04** – ok. 5000 os., Cykówko, pow. grodziski (P. Kokociński, K. Kokociński); **7.04** – ok. 4500 os., Grabianowo, pow. śremski (B. Nowak, M. Janowski); **7.04** – ok. 10 000 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał); **8.04** – ok. 3500 os., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski, D. Leligdowicz); **13.04** – ok. 3000 os., Naclaw/Nielegowo (Sz. Kaczmarek).

Gęś mała *Anser erythropus* (W)

9.03 – 1 imm., Boreczek, pow. śremski (B. Nowak); **11.03** – 1 ad., Brodnica, pow. śremski (M. Janowski); **16.03** – 1 ad., Jez. Wiccanowskie, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **16.03** – 1 ad., Świerkówki, pow. obornicki (P. Szymański, J. Wyrwał, M. Skawiński); **17.03** – 1 ad., Manieczki, pow. śremski (M. Janowski, B. Nowak); **14.11** – 1 ad., Dubin, pow. rawicki (P. Szymański i inni).
W latach 1988–2013 stwierdzono ją w Wielkopolsce 19 razy (Bednorz et al. 2000, Żurawlew & Radziszewski 2013b).

Lodówka *Clangula hyemalis* (W)

6.01 – 1♂, Zb. Pakoski, Janikowo, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **13.01** – 2♀♀, Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przysański, S. Zastawa); **13.10–21.11** – 1♀/juv., Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki, A. Loręcki, H. Pietrykowska); **16.12** – 1♀/juv., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **25.12** – 1♀/juv., Jez. Budziławskie, pow. koniński (M. Przysański); **26.12** – 1♀/juv., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (P. Szymański, Sz. Kaczmarek).
Gatunek rzadko notowany w regionie, w latach 2009–2013 napotkana 14 razy (WRO 1–5).

Uhla *Melanitta fusca* (W)

1.01 – 1♂, **12.01** – 4♂♂ i 1♀, Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **1.01** – 3♂♂ i 1♀, Jez. Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **1.01** – 2♀♀/juv., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Białek); **3.01** – 25 os., Jez. Kierskie, pow. poznański (S. Niziński); **5.01** – 14 i 11 os., **13.01** – 13 os., Jez. Kierskie (P. Szymański, M. Tobółka, S. Karpicki); **6.02** – 1♂, Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **16.03** – 1♂ i 1♀, Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **18.05** – 1♀/imm., zb. Jutrosin, pow. rawicki (M. Antczak i inni); **30.09** – 1♀/juv., Jez. Żnińskie Duże, pow. żniński (W. Bagiński, P. Urbaniak); **13.11** – 2 os., **15.11** – 3♀♀/juv., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **14.11** – 6 os., zb. Jutrosin (P. Szymański i inni); **16.11** – 5♂♂ i 6♀♀, Jez. Chrzypskie Wielkie (D. Kujawa); **21** i **24.11** – 1♂ i 4♀♀, Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **24.11** – 1♀ i 1 juv., Jez. Kierskie (S. Niziński); **29.11** – 1♂ i 7♀♀/juv., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **30.11** – 3 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (B. Krąkowski, A. Loręcki); **1.12** – 1♀/juv., Jez. Wielkie (A. Stachnik); **3** i **8.12** – 1♂ i 8♀♀/juv., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **8.12** – 2♀♀/juv., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przysański); **11.12** – 3♂♂ i 3♀♀/juv. Jez. Chrzypskie Wielkie (D. Kujawa); **12.12** – 6♀♀/juv., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **13–15.12** – 2♀♀/juv., zb. Rydzyna (P. Szymański, W. Michalak, J. Ratajczak); **16.12** – 15♀♀/juv., **21.12** – 16♀♀/juv., **23.12** – 1♂ i 13♀♀/juv., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **22** i **25.12** – 5♀♀/juv., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **26.12** – 9 os., Jez. Dominickie (P. Szymański, Sz. Kaczmarek); **27.12** – 2♂♂ i 6♀♀/juv., Jez. Chrzypskie Wielkie (D. Kujawa); **28.12** – 4♀♀/juv., Jez. Dominickie (W. Michalak); **28.12** – 13♀♀/juv., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **29.12** – 1♀/juv., Zb. Pakoski, Strzelce, pow. mogileński (S. Kaczorowski).
W latach 2009–2013 odnotowana w Wielkopolsce 124 razy (WRO 1–5).

Markaczka *Melanitta nigra* (W)

27.02 – 1♀/juv., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **1.03** – 3♂♂, Zb. Pakoski, Kuno-wo, pow. mogileński (P. Kaczorowski); **5.03** – 1♂, Zb. Pakoski, Góra, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **25** i **30.03** – 1♂, Zb. Pakoski, Strzelce, pow. mogileński (S. Kaczorowski, M. Radziszewski); **15.04** – 1♂, zb. Szale, pow. kaliski (T. Pietrzak); **23.11** – 1♀/juv., Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **26.11** – 1♀/juv., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek).
W regionie w latach 2009–2013 wykazana 26 razy (WRO 1–5).

Gągoł *Bucephala clangula* (cn. 100)

5.01 – 256 os., **25.01** – 217 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **13.01** – 112 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przysański, S. Zastawa); **9.03** – 149 os., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **26.03** – 192 os., **6.04** – 183 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **7.04** – ok. 110 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **16.11** – 110 os., Jez. Chrzypskie Wielkie (D. Kujawa); **24.11** – 105 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **28.12** – cn. 100 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (W. Michalak).

Bielaczek *Mergellus albellus* (IV–IX, cn. 10)

IV–IX: 1.04 – 1♂ i 1♀, stawy Manieczki, pow. śremski (B. Nowak); **6.04** – 1♀, Lubowo, pow. szamotulski (D. Kujawa); **7.04** – 1♂, Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **8.04** – 1♂ i 1♀, Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz); **9.04** – 3♂♂ i 10♀♀, Jez. Licheńskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **9.04** – 11♂♂ i 10♀♀, stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **11.04** – 1♂ i 1♀, Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **14.04** – 3♂♂ i 2♀♀, stawy Antoniny, pow. chodzieski (L. Stankiewicz, S. Wojtczak); **17.04** – 1♀, stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionaek); **17.04** – 1♂ i 1♀, stawy Występ, pow. nakielski (B. Rudzionaek). **Stada: 7.01** – 15♂♂ i 18♀♀, **14.01** – 18♂♂ i 49♀♀, **8.02** – 35♂♂ i 49♀♀, **12.02** – 33♂♂ i 70♀♀, **16.03** – 22♂♂ i 30♀♀, **23.03** – 17♂♂ i 20♀♀, Jez. Licheńskie (S. Mielczarek); **25.01** – 7♂♂ i 26♀♀, Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **9.03** – 4♂♂ i 9♀♀, Jez. Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **26.11** – 2♂♂ i 20♀♀/juv., **17.12** – 10♂♂ i 16♀♀/juv., Jez. Licheńskie (S. Mielczarek); **30.12** – 2♂♂ i 9♀♀/juv., stawy Gosławice (S. Mielczarek).

Warte uwagi są duże zgrupowania zanotowane na Jez. Licheńskim.

Nurogęś *Mergus merganser* (L, cn. 100)

Stada: 3.02 – 302 os., **6.02** – 251 os., **21.02** – 211 os., **14.03** – 239 os., **6.04** – 168 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **10.04** – ok. 100 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionaek); **15.12** – 106 os., Zb. Pakoski, Strzelce, pow. mogileński (Sebastian Kaczorowski).

Szlachar *Mergus serrator* (W)

13.01 – 1♂, Jez. Czeszewskie, pow. wągrowiecki (A. Lange); **8.04** – 1♂ i 1♀, Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (D. Leligdowicz); **11.04** – 1♂ i 4♀♀, Rogoźno, pow. obornicki (D. Leligdowicz); **5.05** – 2♂♂, zb. Wonieść (Doły Nielegowskie) (P. Szymański); **6.05** – 1♀, jez. Włókna, pow. wągrowiecki (A. Loręcki); **13.10** – 1♀/juv., Jez. Kaliszańskie (W. Plata); **29.10** – 1♀/juv., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **9.11** – 11 os., zb. Wonieść (Jez. Wonieskie), pow. kościański (G. Lorek); **10.11** – 3♂♂ i 2♀♀/juv., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **15.11** – 2♀♀/juv., Jez. Żnińskie Duże, pow. żniński (W. Bagiński).

W latach 2009–2013 zanotowany w Wielkopolsce 41 razy (WRO 1–5).

Gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiaca* (W)

21.04 i **8.05** – 1 os., **15.05** – 3 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał i inni); **18.04** – 2 os., Przemęt, pow. wolsztyński (R. Mencil); **5.05** – 2 os., Stwolim, pow. gorzowski (P. Wylegała); **14.05** – 2 os., Wojdał, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **15.05** – 2 ad., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **29.05** – 2 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (A. Łakomy).

Gęsiówka powinna niebawem zacząć gniazdować w regionie.

Ohar *Tadorna tadorna* (W)

15.04 – 1♂, stawy Ślesin, pow. nakielski (P. Kołodziejczyk i inni); **24.04** – 1♂ i 1♀, stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał); **26–29.04** – 1♂, zb. Piaski–Szczygliczka, Ostrów Wlkp. (K. Zmyślona, P. T. Dolata, M. Kleczewski); **5.05** – 1♂, Pogorzałki, pow. koniński (S. Mielczarek); **12.05** – 1♀, Brodna, pow. pilski (W. Plata); **28.06** – 1 ad., Dobrów, pow. kolski (P. Wylegała); **25.08** – 1 juv., stawy Kunowo, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **4** i **11.09** – 1 juv., Brodna (W. Plata); **24.09** – 1 juv., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianiecki (K. Drab); **24, 26** i **28.09** – 1 juv., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (J. Ratajczak i inni).

W latach 2009–2013 odnotowany był w Wielkopolsce 73 razy (WRO nr 1–5). Pomimo licznych obserwacji w sezonie lęgowym, nie odnotowano od wielu lat nowych przypadków gniazdowania.

Kazarka rdzawa *Tadorna ferruginea* (W)

28.08 – 1 os., Ostrówek, pow. inowrocławski (R. Kurowski).

Helmiatka *Netta fufina* (W)

25.01 – 3♂♂ i 2♀♀, Jez. Gosławskie, pow. konińskie (S. Mielczarek); **12.02** – 2♀♀, Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **16.03** – 1♀, Jez. Pątnowskie (S. Mielczarek); **16.03** – 1♀, zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin, pow. koniński (S. Mielczarek); **23.03** – 2♀♀, Jez. Pątnowskie (S. Mielczarek); **19.09** – 2♀♀/juv., stawy Lisi Ogon, pow. bydgoski (W. Bagiński, A. Dylík); **25.09** – 2♂♂ i 1♀, stawy Słupy, pow. nakielski (W. Bagiński); **5.11** – 1♂ i 1♀, Jez. Powidzkie, pow. słupecki (D. Cierplikowski); **8.12** – 1♂, Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przystański).

Gatunek zanotowany w latach 2009–2013 w regionie 49 razy (WRO nr 1–5).

Errata: Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 1. Obserwacja helmiatek w dniu 13.12.2009 – 2♀♀, Jez. Dominickie, pow. leszczyński – nie miała miejsca, bowiem w rzeczywistości dotyczyła markazek.

Głowienka *Aythya ferina* (cn. 300)

25.01 – ok. 450 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **27.10** – ok. 350 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (W. Michalak).

Podgorzałka *Aythya nyroca* (W)

15.05 – 2 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudziona); **27** i **29.06, 6** i **8.07** – 1♀, stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **3.09** – 1 os., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **19.09** – 2 os., stawy Lisi Ogon, pow. bydgoski (W. Bagiński, A. Dylík); **20.09** – 1♂, zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **30.09** – 1♀, stawy Lisi Ogon, (D. Kilon, P. Światała); **29, 31.10, 3** i **5.11** – 1♂, zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **25** i **28.12** – 1 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (P. Szymański).

W latach 2009–2013 odnotowana w regionie 58 razy (WRO nr 1–5). Pomimo regularnych obserwacji w sezonie lęgowym od dawna nie zanotowano gniazdowania w Wielkopolsce.

Czernica *Aythya fuligula* (cn. 300)

1.01 – ok. 430 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Białek); **13.01** – 687 os., Jez. Powidzkie (M. Przystański, S. Zastawa); **25.01** – ok. 640 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek);

12.02 – 432 os., **27.02** – 616 os., Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **27.10** – ok. 400 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (W. Michalak); **19.11** – ok. 320 os., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **3.12** – ok. 570 os., **8.12** – ok. 710 os., **12.12** – ok. 1050 os., **21.12** – ok. 1295 os., **23.12** – ok. 1485 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **11.12** – ok. 350 os., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **22.12** – cn. 300 os., Jez. Dominickie (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański).

Ogorzałka *Aythya marila* (W)

5.01 – 18 os., **26.03** – 3♂♂ i 2♀♀, Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek, M. Radziszewski); **12.01** – 12 os., **3.02** – 1♂ i 1♀, **27.02** – 1♂ i 1♀, **22.03** – 1♂, Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **13.01** – 1♀, Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przystański, S. Zastawa); **3.02** – 3♀♀, **8.02** – 4♂♂ i 6♀♀, **27.02** – 1♀, **23.03** – 1♂ i 1♀, zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin, pow. koniński (S. Mielczarek); **8.02** – 1♂ i 4♀♀, **27.02** – 5♂♂ i 10♀♀, **16.03** – 3♂♂ i 5♀♀, Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **8.02** – 1♀, Jez. Licheńskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **28** i **29.03** – 1 imm., Poznań–Ostrów Tumski (S. Karpicki); **17.04** – 1♂ i 1♀, stawy Ostrówek, pow. piłski (B. Rudzionek); **19.04** – 1♀, Jez. Wieleckie, pow. nakielski (W. Plata); **20.04** – 2♂♂ i 1♀, zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **30.09** – 1♀/juv., stawy Lisi Ogon, pow. bydgoski (D. Kilon, P. Świtała); **4.10** – 1♀/juv., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (K. Drab, B. Rudzionek); **6.10** – 4♀♀/juv., stawy Antoniny, pow. chodzieski (W. Plata); **8.10** – 1♂ i 1♀, **25.10** – 1♂ i 4♀♀, stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **31.10** – 1♀, zb. odkrywki Pątnów, pow. koniński (S. Mielczarek); **5.11** – 6♀♀, Jez. Powidzkie, pow. słupecki (D. Cierplikowski); **8.11** – 3♀♀/juv., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (S. Kuźniak, P. Szymański); **10.11** – 1♀/juv., Jez. Dominickie (W. Michalak); **10.11** – 11♀♀, stawy Gosławice (S. Mielczarek); **14.11** – 6 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (M. Antczak i inni); **15.11** – 20♀♀, Jez. Pątnowskie (S. Mielczarek); **16.11** – 2♂♂ i 3♀♀/juv., jez. Białcz Wielki, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **19.11** – 2 os., zb. Jutrosin (P. Głowacki i inni); **19.11** – 8♀♀, stawy Gosławice (S. Mielczarek); **21.11** – 2♀♀, Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **29.11** – 2♂♂ i 1♀/juv., zb. Jutrosin (K. Deonizak, E. Jakubas, P. Szymański); **29.11** – 2♂♂ i 8♀♀/juv., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **3.12** – 8♀♀/juv., Jez. Pątnowskie (S. Mielczarek); **8.12** – 2♀♀/juv., **12.12** – 2♂♂ i 1♀/juv., **16.12** – 2♂♂ i 3♀♀/juv., **21.12** – 2♂♂ i 4♀♀/juv., **23.12** – 1♂ i 2♀♀/juv., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **10.12** – 2 os., zb. Wonieść (Jez. Wojnowickie) (Sz. Kaczmarek); **17.12** – 2♀♀/juv., stawy Gosławice (S. Mielczarek); **22.12** – 6♂♂ i 3♀♀/juv., Jez. Dominickie (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **22.12** – 3♀♀/juv., stawy Manieczki, pow. śremski (B. Nowak); **25.12** – 2♀♀/juv., Jez. Powidzkie (M. Przystański); **25.12** – 3♂♂, zb. Pakosław, pow. rawicki (A. Kuźniak); **25.12** – 14♂♂ i 26♀♀/juv., Jez. Budziślawskie, pow. koniński (M. Przystański); **25.12** – cn. 43 os. (cn. 22♂♂), **26.12** – cn. 12 os., **28.12** – cn. 2♂♂ i 6♀♀/juv., Jez. Dominickie (P. Szymański, Sz. Kaczmarek, W. Michalak); **29.12** – 2♂♂ i 4♀♀/juv., Jez. Kierskie (S. Niziński); **31.12** – 6♂♂ i 6♀♀/juv., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski).

Wykazana w Wielkopolsce w latach 2009–2013 – 152 razy (WRO nr 1–5).

Cyranka *Anas querquedula* (XI–II, cn. 30)

Stada: **17.04** – 32 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **30.07** – ok. 30 os., stawy Ostrówek, pow. piłski (B. Rudzionek); **11.08** – 36 os., Gąsiorów, pow. kolski (S. Mielczarek); **17.08** – ok. 225 os., Policko Góry, pow. słupecki (S. Mielczarek).

Płaskonos *Anas clypeata* (XII–II, cn. 50)

Stada: **13.04** – ok. 270 os., Garki, pow. ostrowski (R. Kaczmarek); **13.04** – ok. 130 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (A. Konopka); **17.04** – ok. 50 os., stawy Ostrówek, pow. piłski (B. Rudzionek); **17.04** – 122 os., **24.04** – ok. 80 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **20.04** – ok. 80 os., Tarnowa Łąka, pow. leszczyński (J. Ratajczak); **24.04** – ok. 50 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionek); **24.04** – ok. 60 os., Lipia Góra, pow. chodzieski (B. Rudzionek); **12.08** – ok. 50 os., stawy Ostrówek (B. Rudzionek); **20.09** – ok. 200 os., stawy Ostrówek (K. Drab, B. Rudzionek); **1.10** – ok. 170 os., stawy Gosławice, pow. koniński (S. Mielczarek); **3.10** – 54 os., stawy Grzybno, pow. śremski (M. Janowski); **5.10** – ok. 70 os., Brodna, pow. piłski (W. Plata); **8.10** – 64 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (Sz. Kaczmarek).

Krakwa *Anas strepera* (XII–II, cn. 50)

XII–II: **14.01** – 1♂, Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **18.12** – 12 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **22.12** – cn. 6 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek,

P. Szymański); **22.12** – 7 os., **26.12** – 11 os., stawy Manieczki, pow. śremski (B. Nowak); **23.12** – 5 os., **25.12** – 2♂♂ i 1♀, zb. Pakosław, pow. rawicki (A. Kuźnia); **25.12** – 6 os., **27.12** – 3♂♂, **31.12** – 4♂♂ i 1♀, zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **28.12** – 1♂ i 1♀, Jez. Gostawskie (S. Mielczarek); **29.12** – 6 os., zb. Wonieść (Jez. Wonieskie), pow. kościański (B. Nowak); **31.12** – 3 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek). **Stada:** **24.04** – ok. 70 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzioniczek); **16.05** – ok. 50 os., stawy Smogulec (M. Radziszewski); **31.05** – 61 os., stawy Smogulec (W. Plata); **6 i 28.06** – po ok. 50 os., stawy Smogulec (B. Rudzioniczek); **17.08** – ok. 75 os., Policko Góry, pow. słupecki (S. Mielczarek); **20.09** – ok. 60 os., stawy Smogulec (K. Drab, B. Rudzioniczek); **25.09** – ok. 110 os., stawy Słupy, pow. nakielski (W. Bagiński); **26.10** – ok. 150 os., zb. Jutrosin (P. Szymański); **19.11** – ok. 50 os., Zb. Jutrosin (P. Głowacki i inni).

Świstun *Anas penelope* (L, XII–II, cn. 300)

XII–II: **5.01** – 1♂, Kalisz (M. Radziszewski); **17.02** – 2♂♂ i 1♀, Rąbczyn, pow. chodzieski (W. Plata); **14–22.12** – 1♂, zb. Rydzyna, pow. leszczyński (W. Michalak i inni); **15.12** – 10 os., zb. Wonieść (Jez. Jezierzycie) (Sz. Kaczmarek); **22.12** – 47 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **22.12** – 4 os., **26.12** – 2 os., stawy Manieczki, pow. śremski (B. Nowak); **23.12** – 18 os., **25 i 27.12** – 45 os., **31.12** – 26 os., zb. Jutrosin (A. Kuźnia); **23.12** – 48 os., **25.12** – 68 os., zb. Pakosław, pow. rawicki (A. Kuźnia); **25.12** – 1♂, zb. Rydzyna (P. Szymański); **26.12** – 1♂, Jez. Dominickie, pow. leszczyński (P. Szymański, Sz. Kaczmarek); **26.12** – 11 os., **29.12** – 18 os., zb. Wonieść (Jez. Wonieskie) (Sz. Kaczmarek, B. Nowak); **28.12** – 5 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek); **28.12** – 4 os., **31.12** – 9 os., zb. Wonieść (Jez. Wojnowickie) (Sz. Kaczmarek). **Stada:** **7.04** – ok. 350 os., Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **7 i 13.04** – ok. 400 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał, M. Skawiński); **7.04** – ok. 580 os., zb. Wonieść (Jez. Witosławskie) (J. Stępniewski); **8.04** – ok. 1000 os., **9.04** – ok. 1500 os., Jez. Wiecanowskie, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **8.04** – cn. 1081 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski, D. Leligdowicz); **9.04** – ok. 520 os., Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **10.04** – ok. 3000 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzioniczek); **11.04** – ok. 580 os., Żrekie, pow. koniński (S. Mielczarek); **11.04** – ok. 540 os., Wola Podłęzna, pow. koniński (S. Mielczarek); **13.04** – ok. 550 os., Szamocin, pow. chodzieski (A. Konopka); **13.04** – ok. 700 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (A. Konopka); **13.04** – ok. 930 os., Łąki Odolanowskie, pow. ostrowski (R. Kaczmarek); **16.04** – ok. 300 os., Raczyce, pow. ostrowski (P. Szymański); **17.04** – ok. 300 os., stawy Ostrówek (B. Rudzioniczek).

Świstun amerykański *Anas americana* (W)

13 i 14.04 – 1♂, Sitno, pow. bydgoski (M. Blank, T. Blank).

Pierwsze stwierdzenie tego gatunku w Polsce (Blank et al. 2013).

Krzyżówka *Anas platyrhynchos* (cn. 2000)

5.01 – ok. 4000 os., **11.01** – ok. 5000 os., jez. Gopło, Kruszwica, pow. inowrocławski (M. Radziszewski, A. Dylik); **3.02** – ok. 2200 os., stawy Manieczki, pow. śremski (R. Łucka); **27.02** – ok. 5000 os., Jez. Gopło, Łuszczewo, pow. koniński (P. Kaczorowski); **12.08** – ok. 2000 os., **6.09** – ok. 4000 os., **20.09** – ok. 4000 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzioniczek, K. Drab); **26.10** – ok. 2500 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (P. Szymański); **15.11** – ok. 2400 os., **22.12** – ok. 2300 os. stawy Manieczki (B. Nowak); **8.12** – ok. 3500 os., **13.12** – ok. 2500 os., jez. Gopło, Kruszwica (R. Kurowski, A. Dylik).

Rożeniec *Anas acuta* (L, XII–II, cn. 50)

XII–II: **1.02** – 1♀, Brączewo, pow. szamotulski (K. Drab); **3.02** – 1♂, Pianówka, pow. czarnkowsko-trzcianecki (K. Drab); **17.02** – 1♂ i 1♀, **27.02** – 1♂ i 1♀, Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (A. Stachnik); **27.02** – 2♂♂, Jez. Wielkie, pow. międzychodzki (A. Stachnik); **10.12** – 2♂♂ i 1♀, zb. Wonieść (Jez. Wonieskie), pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **13.12** – 2♂♂ i 1♀, **15.12** – 2♂♂ i 2♀♀ os., zb. Wonieść (Jez. Witosławskie) (J. Stępniewski, Sz. Kaczmarek); **15.12** – 1♂, stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **22.12** – 1♂ i 1♀, zb. Jutrosin, pow. rawicki (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **23.12** – 1♂, **25.12** – 1♀, zb. Jutrosin (A. Kuźnia); **26.12** – 2♂♂, Jez. Dominickie, pow. leszczyński (P. Szymański, Sz. Kaczmarek). **Stada:** **5.03** – ok. 80 os., Trzebiczyń, pow. strzelecko-drezdenecki (M. Barcz); **16.03** – cn. 100 os., Trzebiczyń (A. Stachnik); **22.03** – 124 os. Stwolim, pow. gorzowski (P. Wylegała); **7.04** – 76 os., Jez. Lednickie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **7.04** – cn. 60 os., Jez. Wielkie (A. Stachnik); **7.04** – ok. 200 os., stawy Objezierze

(J. Wyrwał); **10.04** – ok. 70 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek); **13.04** – ok. 70 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (A. Konopka).

Cyraneczka *Anas crecca* (cn. 300)

13.04 – ok. 320 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (A. Konopka); **16.04** – ok. 350 os., Raczyce, pow. ostrowski (P. Szymański); **6.09** – ok. 300 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek); **2.11** – ok. 300 os., Białośliwie, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionek).

Mandarynka *Aix galericulata* (W)

Łęgi: 25.05–2.07 – 1 ♀ z 1 pull., Siedlec, pow. gostyński (A. Stankowski). **Pozostałe: 5.01** – 1 ♀ (ptak z niestandardową plastikową obrączką na prawej nodze), Kalisz (M. Radziszewski); **25.01** – 1 ♂, Jez. Maltańskie, Poznań (P. Lewandowski); **23.03** – 1 ♂, Tarnowa Łąka, pow. leszczyński (Sz. Gąsiorek i inni); **13.06** – 1 ♂, Jez. Maltańskie (A. M. A. Wiśniewscy); **26.06** – 1 ♀, Jez. Maltańskie (S. Karpicki); **15.08** – 1 ♀, Jez. Maltańskie (S. Karpicki); **3.09** – 1 ♂, Jez. Maltańskie (S. Karpicki); **19.12** – 1 ♂, Jez. Maltańskie (B. Nowak); **22.12** – 1 ♂, Jez. Maltańskie (S. Karpicki); **28.12** – 1 ♂, Jez. Maltańskie (A. Winiecki, G. Winiecka).

Trzeci przypadek gniazdowania w Wielkopolsce i zarazem drugi na tym samym stanowisku (Cierplikowski et al. 2013).

Perkoz *Tachybaptus ruficollis* (cn. 30)

17.08 – 43 os., Policko Góry, pow. słupecki (S. Mielczarek); **21.08** – 31 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **6.09** – ok. 70 os., stawy Występ, pow. nakielski (B. Rudzionek); **14.09** – 53 os., zb. Rydzyna (P. Szymański); **20.09** – 51 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (K. Drab, B. Rudzionek).

Perkoz rdzawoszy *Podiceps grisegena* (XI–II, cn. 10)

XI–II: 12.01 – 1 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **8.02** – 1 os., Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **14.02** – 1 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **5.11** – 2 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (D. Cierplikowski); **10.11** – 1 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (P. Szymański); **22, 26 i 28.12** – 2 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (P. Szymański, Sz. Kaczmarek, E. Jakubas).

Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus* (cn. 100)

25.01 – 101 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **2.04** – 106 os., Jez. Wiczanowskie, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **8.04** – 142 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (D. Lełigdowicz, G. Dąbrowski); **29.09** – 120 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **15.11** – ok. 100 os., Jez. Żnińskie Duże, pow. żniński (W. Bagiński).

Perkoz rogaty *Podiceps auritus* (W)

16.11 – 2 os., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **22.11** – 1 os., Jez. Wiczanowskie, ppw. mogileński (S. Kaczorowski); **24.11** – 1 os., stawy Manieczki, pow. śremski (M. Wojtkowiak).

W latach 2009–2013 stwierdzony w Wielkopolsce 21 razy (WRO nr 1–5).

Zausznik *Podiceps nigricollis* (XI–II, cn. 30)

XI–II: 10 i 30.11 – 1 juv., zb. Jutrosin, pow. rawicki (P. Szymański, E. Jakubas, K. Deoniziak).

Siniak *Columba oenas* (XII²–II¹, cn. 100)

XII²–II¹: 1.01 – 1 os., Pudliszki, pow. gostyński (A. Stankowski); **11.01** – 95 os., **22.01** – ok. 140 os., Lubowo, pow. szamotulski (D. Kujawa); **16.01** – ok. 50 os., Mielno, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **20.01** – 9 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **26.01** – 66 os., Zimin, pow. poznański (S. Karpicki); **27.01** – 3 os., Nowe Tarnowo, pow. kościański (B. Nowak); **27.01** – 6 os., Srocko Wielkie, pow. kościański (B. Nowak); **27.01** – 8 os., Zgliniec, pow. kościański (J. Stępniewski); **30.01** – 41 i 16 os., Świerczyna, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **1.02** – 2 os., Ługi Ujskie, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **1.02** – ok. 100 os., Brązewo, pow. szamotulski (K. Drab); **1.02** – 117 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata); **3.02** – 3 os., **10.02** – 28 os., Świerczyna (J. Stępniewski); **9.02** – 27 os., **10.02** – 32 os., Mchy, pow. śremski (B. Kostka); **9.02** – 37 os., Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **16.02** – 63 os., Stare Tarnowo, pow. kościański (M. Janowski); **11.12** – ok. 100 os., Kołacin, pow. śremski (B. Kostka); **13.12** – 35 os., Piotrowo, pow. śremski (B. Nowak); **14.12** – ok. 370 os., Brodna, pow. pilski (D. Ostrowski); **15.12** – 162 os., Szoldry/Gorzyczki, pow. kościański (M. Janowski); **15.12** – 41 os., Wymysłowo, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **27.12** – ok. 270 os., Brodna (W. Plata); **28.12** – 21 os., Kołacin (B. Kostka); **29.12** – 1 os., Wonieść, pow. kościański

(B. Nowak). **Stada:** **20.03** – ok. 160 os., Świba, pow. kępiński (P. Żurawlew); **21.03** – ok. 130 os., Gąbin, pow. nakielski (M. Radziszewski, W. Bagiński); **1.04** – ok. 120 os., Piotrowo, pow. śremski (B. Nowak); **11.04** – ok. 190 os., Lubowo (D. Kujawa); **4.08** – ok. 120 os., **8.08** – ok. 100 os., Klukowo, pow. złotowski (A. Konopka); **5.10** – ok. 120 os., **31.10** – ok. 100 os., Brodna (W. Plata); **15.11** – ok. 600 os., słupy, pow. nakielski (A. Dylík); **23.11** – ok. 140 os., Brodna (W. Plata); **30.11** – ok. 340 os., **10.12** – ok. 400 os., Lubowo (D. Kujawa); **11.12** – ok. 150 os., Dąbrowa, pow. międzychodzki (D. Kujawa).

Grzywacz *Columba palumbus* (XI–II, cn. 500)

XI–II: **5, 9 i 17.01** – 1 os., Olszyna, pow. obornicki (A. Lange, M. Lange); **6.01** – 2 os., Brodnica, pow. śremski (B. Nowak, M. Janowski); **2.12** – 6 os., **6.12** – 1 os., **11.12** – 1 os., **14.12** – 10 os., Leszno (S. Kuźniak, P. Szymański); **13.01** – ok. 240–250 os., Kaczin, pow. szamotulski (P. Wylegała); **16.01** – 3 os., Mielno, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **16.01** – cn. 10 os., Poznań–Park Cytańdela, (S. Niziński); **20.01** – 5 os., Byszewice, pow. pilski (W. Plata); **26.01** – 2 os., Cm. Górczyński, Poznań (A. Winiecki); **30.01 i 3.02** – 1 os., Świerczyna, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **1.02** – ok. 70 os., Brązewo, pow. szamotulski (K. Drab); **8.02** – 1 os., Mchy, pow. śremski (B. Kostka); **10.02** – 1 os., Szczodrzykowo, pow. poznański (R. Hybsz); **10 i 16.02** – 1 os., **23 i 24.02** – 2 os., Krajenka, pow. złotowski (A. Konopka); **24.12** – 5 os., Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **31.12** – 2 os., Olszyna (A. Lange). **Stada:** **30.03** – ok. 500 os., Babin, pow. średzki (M. Szajda); **1.04** – ok. 800 os., Wierzonka, pow. poznański (S. Niziński); **5.04** – ok. 700 os., Chomętowo, pow. nakielski (A. Dylík); **16.04** – ok. 500 os., Nowy Dwór, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **4.08** – ok. 1200 os., **8.08** – ok. 700 os., Klukowo, pow. złotowski (A. Konopka); **11.10** – ok. 600 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek).

Sierpówka *Streptopelia decaocto* (cn. 300)

12.01 – 432 os., **24.01** – 604 os., **29.03** – 384 os., Kościan (Sz. Kaczmarek); **13.11** – ok. 350 os., Kostrzyn, pow. poznański (B. Krąkowski); **8.12** – 343 os., **30.12** – 550 os., Kościan (Sz. Kaczmarek).

Lelek *Caprimulgus europaeus* (IX–IV)

30.04 – 1 os. (głos), Jasionna, pow. szamotulski (A. Stachnik).

Jerzyk *Apus apus* (IX²–IV²)

17.04 – 1 os., Leszno (W. Michalak); **12.09** – 5 os., zb. Wonieść (P. Szymański), **17.09** – 1 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **20.09** – 1 os., Rawicz (T. Grabowski); **21.09** – 1 os., Mogilno (S. Kaczorowski); **24.09** – 1 os., Leszno (P. Szymański); **24.10** – 1 os., Rawicz (T. Grabowski).

Kukułka *Cuculus canorus* (IX²–IV²)

18.04 – 1 os., Grzybno, pow. śremski (M. Janowski); **19.04** – 1 ♂, Wrzeszczyna, pow. czarnkowsko-trzecieński (A. Pikula); **20.04** – 1 os., Czempin, pow. kościański (B. Nowak); **15.09** – 1 os., zb. Wonieść (staw nr 1), pow. leszczyński (J. Stępniewski); **5.10** – 1 juv., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, M. Białek).

Wodnik *Rallus aquaticus* (XII–II)

5.01 – 2 os., **25.01** – 1 os., **3.02** – 1 os., **14.02** – 2 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **20.01** – 1 os., Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **3.12** – 4 os., **8.12** – 1 os., **12.12** – 4 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **12.12** – 1 os., zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin (S. Mielczarek); **16.12** – 4 os., **23 i 28.12** – 1 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **17.12** – 1 os., Jez. Pątnowskie (S. Mielczarek); **22.12** – 1 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał, M. Skawiński).

Derkacz *Crex crex* (IX–IV²)

7.09 – 1 os., Sługocinek, pow. koniński (S. Mielczarek).

Kropiatka *Porzana porzana* (IX–IV¹)

21.09 – 1 os., zb. Pakosław, pow. rawicki (A. Kuźnia).

Zielonka *Porzana parva* (W)

18.04 – 2 os., Bagna Średzkie, pow. średzki (M. Szajda); **19.04** – 1 ♂, Jez. Wieleckie, pow. nakielski (W. Plata); **20.04** – 1 os., Cieśle, pow. obornicki (J. Dąbrowski); **21.04** – 1 os., Wąsosz, pow. złotowski (A. Konopka); **24.04** – 2 os., Paruszka, pow. złotowski (A. Konopka); **28.04** – 1 ♂, Objezierze, pow. obornicki (A. Stachnik); **2.05** – 1 ♂, jez. Rybno Małe, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski);

2.05 – 1 os., Tymień, pow. włocławski (M. Wiśniewski); **3.05–20.07** – 2 pary z pull., zb. Wonieść (staw nr 1), pow. leszczyński (J. Stępniewski); **5.05** – 1 ♂, Konin (S. Mielczarek); **10.05** – 1 para, jez. Żelazno, pow. kościański (A. Łakomy); **14.05** – 1 ♂, Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **17.05** – 1 ♂, Kolno, pow. koniński (S. Mielczarek); **17.05** – 2 os., **22.05** – 1 os., **18.06** – 4 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **18.05** – 2 os., Policko, pow. słupecki (M. Przysański i inni); **23.05** – 2 ♂♂, Jez. Strykowskie, pow. grodziski (P. Kokociński); **4.06** – 1 ♂, Heliodorowo, pow. chodzieski (W. Plata); **6.06** – 1 ♂, stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzinek); **6.07** – 1 os., Łąd, pow. słupecki (M. Przysański); **7.07** – 1 ♂, Gąsiorów, pow. kolski (S. Mielczarek); **21.07** – 1 pull./juv., stawy Grzybno, pow. śremski (B. Nowak); **16 i 18.08** – 1 juv., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański, Sz. Kaczmarek, E. Jakubas); **17.08** – 1 ♂, Ciężańskie Holendry, pow. słupecki (S. Mielczarek).

Łyska *Fulica atra* (cn. 500)

1.01 – ok. 950 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Białek); **3.01** – ok. 800 os., Jez. Kierskie, pow. poznański (S. Niziński); **7.01** – ok. 1930 os., **8.02** – ok. 1495 os., **12.02** – ok. 1650 os., **27.02** – ok. 2640 os., **23.03** – ok. 1510 os., Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **13.01** – ok. 1700 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przysański, S. Zastawa); **25.01** – ok. 1125 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **2.04** – ok. 500 os., Jez. Wicanowskie, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **8.04** – 504 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski, D. Leligdowicz); **13.04** – ok. 1200 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (A. Konopka); **14.04** – ok. 850 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (L. Stankiewicz, S. Wojtczak); **28.06** – ok. 800 os., **10.07** – ok. 800 os., **17.07** – ok. 1200 os., stawy Antoniny (B. Rudzinek); **23.07** – ok. 650 os., stawy Samostrzel, pow. nakielski (B. Rudzinek); **31.07** – ok. 500 os., stawy Występ, pow. nakielski (B. Rudzinek); **6.08** – ok. 1350 os., stawy Antoniny (B. Rudzinek); **6.08** – ok. 600 os., stawy Występ (W. Bagiński); **12.08** – ok. 800 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzinek); **17.08** – ok. 520 os., Policko Góry, pow. słupecki (S. Mielczarek); **6.09** – ok. 1000 os., stawy Ostrówek (B. Rudzinek); **6.09** – ok. 750 os., stawy Występ (B. Rudzinek); **7.09** – ok. 1200 os., stawy Antoniny (W. Plata); **20.09** – ok. 1000 os., stawy Ostrówek (K. Drab, B. Rudzinek); **26.10** – ok. 800 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (P. Szymański); **27.10** – ok. 2000 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (W. Michałak); **16.11** – ok. 950 os., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **29.11** – ok. 855 os., **21.12** – ok. 1030 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **8.12** – ok. 760 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przysański); **22 i 26.12** – ok. 1600 os., Jez. Dominickie (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **25.12** – ok. 740 os., Jez. Powidzkie (M. Przysański).

Żuraw *Grus grus* (XII²–I, cn. 500)

XII²–I: 1.01 – 6 os., Jarosławiec, pow. średzki (M. Szajda); **1.01** – 3 os., Mściszewo, pow. poznański (Z. Kosiński); **1.01** – 2 os., Kobyłarnia, pow. międzychodzki (P. Wylegała); **1.01** – 4 os., Wąsosz, pow. złotowski (A. Konopka); **2.01** – 9 os., Sitno, pow. bydgoski (W. Bagiński); **2.01** – 1 os., Buntowo, pow. złotowski (A. Konopka); **6.01** – 1 os., Ujście, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **7.01** – 2 os., Międzyzlesie, pow. obornicki (J. Dąbrowski); **12.01** – 2 os., Pniewy, pow. międzychodzki (R. Łucka); **27.01** – 3 os., Czempień, pow. kościański (B. Nowak); **29.01** – 1 os., Złotniczki, pow. poznański (M. Białek); **13 i 27.12** – 2 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata); **14.12** – 2 os., Brodna, pow. pilski (D. Ostrowski); **14.12** – 65 os., Świerczyna, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **15.12** – 2 os., Krajenka, pow. złotowski (A. Konopka); **15.12** – 2 os., Nielęgowo, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **15.12** – 11 os., Splawie, pow. kościański (P. Sieracki); **17.12** – 2 os., Licheń Stary, pow. koniński (S. Mielczarek); **21.12** – 2 os., Kamionki, pow. poznański (M. Wiśniewski); **25.12** – 2 os., Nowiny, pow. złotowski (P. Wylegała); **26.12** – 2 os., Mchy, pow. śremski (B. Kostka); **26.12** – 2 os., Zb. Pakoski, Kunowo, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **27.12** – ok. 200–250 os., Brześć, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **27.12** – 14 os., ujście Noteci, pow. gorzowski (M. Koitka); **27.12** – 2 os., Ladorudz, pow. koniński (S. Mielczarek); **28.12** – 10 os., Kołacin, pow. śremski (B. Kostka); **29.12** – 16 os., Mchy (B. Kostka); **28.12** – 5 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski); **28.12** – 7 os., Nowy Dwór, pow. chodzieski (S. Grochowska); **29.12** – 6 os., Murzynówko, pow. średzki (M. Szajda); **29.12** – 3 os., Mogilno (S. Kaczorowski); **29.12** – 1 os., Szkaradowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **29.12** – 2 os., Ciszewo, pow. chodzieski (W. Plata); **30.12** – 8 os., Mściszewo, pow. poznański (Z. Kosiński); **30.12** – 1 os., Wągrowiec (A. Lange). **Stada: 25.08** – ok. 500 os., Krostkowo, pow. pilski (D. Ostrowski, S. Grochowska); **5.09** – 1358 os., Kleszczyna,

pow. złotowski (A. Konopka); **6.09** – ok. 740 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **6.09** – 572 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **11.09** – ok. 1500 os., Szkaradowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **14.09** – cn. 850 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek); **19.09** – ok. 2100 os., Ostoje, pow. rawicki (A. Kuźnia); **20.09** – 1359 os., Kleszczyna (A. Konopka); **20.09** – 607 os., Sepienko, pow. kościański (K. Nowak); **21.09** – ok. 950–1000 os., zb. Wonieść (zalew) (G. Lorek); **21.09** – 1666 os., Kleszczyna (A. Konopka); **22.09** – 607 os., Michalin, pow. nakielski (T. Blank, M. Blank); **28.09** – ok. 1000 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek); **29.09** – ok. 600 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (B. Nowak); **3.10** – 1504 os., Kleszczyna (A. Konopka); **11.10** – ok. 500 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionic); **12.10** – ok. 1500 os., Jaraczewo, pow. jarociński (B. Skrzypczak); **18.10** – ok. 500 os., zb. Wonieść (A. Łakomy); **16.11** – 528 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Sieracki).

Ostrygojad *Haematopus ostralegus* (W)

14.04 – 1 os., zb. Szałe, pow. kaliski (T. Pietrzak); **11** i **12.08** – 1 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (J. Stępniewski, W. Michalak, Sz. Kaczmarek); **4.09** – 1 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (A. Dylik). W Wielkopolsce z lat 2009–2013 znanych jest zaledwie 7 obserwacji (WRO nr 1–5).

Szczudłak *Himantopus himantopus* (W)

19–31.05 – 1 os., Środa Wlkp. (J. Król, M. Szajda); **16** i **19.06** – 1 para, Brodna, pow. pilski (M. Plata, W. Plata, D. Ostrowski).

Trzynaste i czternaste stwierdzenie w Wielkopolsce (Żurawlew & Radziszewski 2014).

Szablodziób *Recurvirostra avosetta* (W)

3.05 – 1 os., zb. Wonieść (staw nr 1), pow. leszczyński (J. Stępniewski).

Siewnica *Pluvialis squatarola* (XI–VII, cn. 5)

XI–VII: 21.05 – 1 os., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **23.05** – 1 os., Ladorudz, pow. koniński (S. Mielczarek); **2.11** – 6 os., Białośliwie, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionic); **3.11** – 2 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (B. Rudzionic); **9** i **11.11** – 4 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, P. Szymański, G. Lorek); **10.11** – 3 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionic); **15.11** – 2 os., **22.11** – 1 os., stawy Smogulec (B. Rudzionic); **16.11** – 1 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek). **Stada: 23.09** – 5 os., zb. Wonieść (zalew) (Z. Mikołajczak); **25.09** – 18 os., zb. Wonieść (zalew) (E. Jakubas, P. Szymański); **26.09** – 7 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **28.09** – 9 os., Objezierze, pow. obornicki (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **4.10** – 26 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionic); **5.10** – 7 os., zb. Wonieść (zalew) (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **11.10** – 27 os., stawy Ostrówek (B. Rudzionic); **18.10** – 17 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański); **22.10** – 14 os., zb. Wonieść (zalew) (J. Ratajczak); **27.10** – 6 os., Szczodrzykowo, pow. poznański (M. Giertych).

Siewka złota *Pluvialis apricaria* (XII–II, V–VII, cn. 1000)

XII–II: 1.12 – ok. 40 os., Gorzyce, pow. kościański (B. Nowak); **4.12** – ok. 50 os., Mościska, pow. pilski (W. Plata); **7.12** – ok. 25 os., Wonieść/Karmin, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **8.12** – 8 os., Gola, pow. jarociński (B. Kostka); **8.12** – cn. 64 os., Szoldry, pow. śremski (M. Janowski); **15.12** – 26 os., **22.12** – 4 os., Chaławy, pow. śremski (M. Janowski); **17.12** – 24 os., Łubnice, pow. wierzowski (S. Pawlak). **V–VII: 14.06** – 1 os., Byszewice, pow. pilski (D. Ostrowski); **14.07** – 1 ad., Atanazyń, pow. chodzieski (P. Szymański); **21.07** – 1 ad., Ochle, pow. koniński (G. Neubauer, M. Zagalska-Neubauer). **Stada: 13.04** – ok. 2500 os., Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **20.04** – ok. 1700 os., Babin, pow. średzki (J. Król, M. Szajda); **5.10** – ok. 1050–1100 os., Karolewo, pow. obornicki (G. Dąbrowski); **26.10** – ok. 5000 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **26.10** – ok. 2800–3000 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **26.10** – ok. 1700 os., Kopyta, pow. śremski (B. Nowak); **27.10** – ok. 1400 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (W. Plata); **3.11** – ok. 3000 os., stawy Łukowo (M. Lange, A. Lange); **10.11** – ok. 1500 os., **17.11** – ok. 3500 os., **21.11** – ok. 3000 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **11.11** – ok. 1200 os., **16.11** – ok. 2000 os., stawy Łukowo (A. Lange); **17.11** – ok. 1250–1350 os., stawy Antoniny (A. Konopka); **22.11** – ok. 2500 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (S. Niziński, B. Rudzionic); **24.11** – ok. 5000 os., stawy Łukowo (A. Lange); **24.11** – ok. 1000 os., Krzyżanowo, pow. śremski (M. Wojtkowiak).

Mornel *Charadrius morinellus* (W)

18.08 – 1 ad., zb. Wonieść, pow. kościański (P. Szymański, E. Jakubas); **22.09** – 1 ad., zb. Wonieść (P. Szymański).

To czternaste i piętnaste stwierdzenie mornela w obecnych granicach Wielkopolski (Bednorz et al. 2000, Żurawlew & Radziszewski 2013b).

Sieweczka obroźna *Charadrius hiaticula* (L, XI–III¹, cn. 10)

Lęgi: **21.05** – 2 pary, Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek). **Stada:** **22.08** – 16 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański); **23.08** – 31 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, W. Michalak, J. Stępniewski); **24.08** – 42 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, P. Sieracki); **26.08** – 27 os., zb. Wonieść (zalew) (J. Ratajczak); **28.08** – ok. 40 os., zb. Wonieść (zalew) (S. Kuźniak i inni); **31.08** – ok. 25 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, P. Szymański, E. Jakubas); **1.09** – ok. 25 os., **3.09** – 24 os., **5.09** – 17 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański, Sz. Kaczmarek); **25.09** – 13 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański, E. Jakubas); **28.09** – 14 os., zb. Wonieść (zalew) (S. Kuźniak, E. Jakubas, P. Szymański).

Sieweczka rzeczna *Charadrius dubius* (X–III¹, cn. 10)

X–III¹: **5.10** – 1 ad. i 1 juv., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, M. Białek); **5 i 29.10** oraz **11, 16 i 24.11** – 1 juv. (z uszkodzonym skrzydłem), zb. Wonieść, pow. kościański (P. Szymański, Sz. Kaczmarek). **Stada:** **16.08** – cn. 12, zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański); **18.08** – 10 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański, E. Jakubas, Sz. Kaczmarek); **28.08** – cn. 10 os., zb. Wonieść (zalew) (S. Kuźniak i inni); **8.09** – 10 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **28.09** – 14 os., Krzyżanna, pow. mogileński (R. Kurowski).

Czajka *Vanellus vanellus* (XII–I, cn. 1000)

XII–I: **5.01** – 1 os., Trzebicz, pow. drezdenecko–strzelecki (M. Barcz); **7.12** – 30 os., Fałkowo, pow. gnieźnieński (S. Kaczorowski); **8.12** – 3 os., Lednogóra, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **8.12** – 2 os., Żabikowo, pow. średzki (J. Król, M. Szajda); **11.12** – 10 os., Mylin, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **11.12** – 8 os., Kołacin, pow. śremski (B. Kostka); **12.12** – 7 os., Mchy, pow. jarociński (B. Kostka); **15.12** – 1 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **15.12** – 11 os., Olszewo, pow. średzki (M. Szajda); **15.12** – ok. 50 os., **22.12** – 42 os., Chaławy, pow. śremski (M. Janowski, B. Nowak); **15.12** – 13 os., Zelgniewo, pow. pilski (W. Plata); **29.12** – 9 os., Ciszewo, pow. chodzieski (W. Plata). **Stada:** **10.04** – ok. 1100 os., Bronisławki, pow. pilski (K. Drab); **28.06** – ok. 2500 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (B. Rudzionic); **1.07** – ok. 1700 os., Rosko/Gulcz, pow. czarnkowsko–trzcianecki (K. Drab); **7.07** – ok. 1100 os., Gąsiorów, pow. kolski (S. Mielczarek); **17.07** – ok. 1000 os., stawy Antoniny (B. Rudzionic); **20.07** – ok. 1100 os., Karczyn, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **30.07** – ok. 1000 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionic); **29.08** – ok. 1800 os., Huta, pow. czarnkowsko–trzcianecki (K. Drab); **6.09** – ok. 2000 os., Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **26.09** – ok. 1850 os., Podrzewie, pow. szamotulski (P. Wylegała); **28.09** – ok. 5000 os., **29.09** – ok. 8000 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **5.10** – ok. 3000 os., Karolewo, pow. obornicki (G. Dąbrowski); **11.10** – ok. 3000 os., stawy Ostrówek (B. Rudzionic); **12.10** – cn. 1150 os., Objezierze, pow. obornicki (P. Wylegała, D. Kujawa); **20.10** – ok. 1500 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski, M. Kaleta); **22.10** – ok. 1000 os., zb. Wonieść (J. Ratajczak); **26.10** – ok. 1500 os., Objezierze (G. Dąbrowski); **26.10** – ok. 2200 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **26.10** – ok. 3000 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **26.10** – cn. 1200 os., Objezierze (I. Odrykoski); **26.10** – ok. 2300 os., Grabianowo, pow. śremski (B. Nowak); **29.10** – ok. 1250 os., Owieczki, pow. obornicki (G. Dąbrowski); **10.11** – ok. 1000 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionic); **11.11** – ok. 2000 os., Trzemzał–Ostrowite, pow. gnieźnieński (S. Kaczorowski); **15.11** – ok. 1200 os., stawy Smogulec (B. Rudzionic); **16.11** – ok. 1000 os., stawy Łukowo (A. Lange); **17.11** – ok. 1200 os., **21.11** – ok. 1500 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski); **22.11** – ok. 3500 os., stawy Smogulec (S. Niziński, B. Rudzionic); **24.11** – ok. 2500 os., stawy Łukowo (A. Lange).

Kulik mniejszy *Numenius phaeopus* (W)

15.04 – 1 os., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **18.04** – 2 os., Sługocinek, pow. koniński (S. Mielczarek); **3.05** – 1 os., Folsztyn, pow. czarnkowsko–trzcianecki (D. Ostrowski, M. Gutowski); **5.05** – 2 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał, R. Kubacki); **11.05** – 2 os., Folsztyn (J. Wyrwał, R. Kubacki); **30.07** – 1 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionic); **18.08** – 3 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata).
W regionie w latach 2009–2013 zanotowany 48 razy (WRO nr 1–5).

Kulik wielki *Numenius arquata* (XII–II, cn. 20)

XII–II: 15 i 31.12 – 1 os., Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał, A. Stachnik); **Stada: 17.04** – 21 os., Tarnowa Łąka, pow. leszczyński (J. Ratajczak); **30.07** – 75 os., Dąbki, pow. pilski (B. Rudzionek); **3.09** – 35 os., Szczodrzykowo, pow. poznański (M. Giertych); **4.09** – 31 os., Szczodrzykowo (R. Łukasik, K. Komicz, P. Grześkowiak); **7.09** – 20 os., Kleszczewo, pow. poznański (R. Hybsz); **25.09** – 23 os., stawy Słupy, pow. nakielski (W. Bagiński); **29.09** – 30 os., Szczodrzykowo (M. Giertych).

Szlamnik *Limosa lapponica* (W)

11.07 – 2 os., Grzybno, pow. śremski (M. Janowski); **21 i 25.07** – 1 os., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianecki (A. Stachnik); **30.07** – 1 os., Dąbki, pow. pilski (B. Rudzionek); **20.09** – 1 juv., stawy Ostrówek, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionek); **22.09** – 1 os., Płaczkowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **27.10** – 1 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (W. Plata); **2.11** – 1 os., stawy Smogulec (K. Drab, B. Rudzionek); **10 i 15.11** – 1 os., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **16.11** – 1 os., stawy Smogulec (D. Ostrowski, W. Plata).

W Wielkopolsce w latach 2009–2013 zanotowany 31 razy (WRO nr 1–5).

Rycyk *Limosa limosa* (W)

30.03 – 2 i 2 os., Żychlewo, pow. gostyński (A. Stankowski); **8.04** – 1 os., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianecki (A. Stachnik); **10.04** – 1 os., **17.04** – 2 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek); **11.04** – 7 os., **14.04** – 8 os., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **14.04** – 2 os., Ochle, pow. kolski (S. Mielczarek); **17.04** – 1 os., stawy Przygodzice, pow. ostrowski (W. Szukalski); **18.04** – 4 os., Sługocinek, pow. koniński (S. Mielczarek); **15.04** – 1 os., Nielegowo/Naclaw, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **18.04** – cn. 4 os., Pudliszki, pow. gostyński (P. Szymański); **19.04** – 12 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (A. Dylík); **21.04** – 6 os., Łąd/Dolany, pow. słupecki (M. Przysański); **21.04** – 6 os., Zagórów, pow. słupecki (M. Przysański); **21.04** – 4 os., Zalesie, pow. koniński (S. Mielczarek); **21.04** – 5 os., Szczepidło, pow. koniński (S. Mielczarek); **21.04** – 2 os., Patrzyków (S. Mielczarek); **21.04** – 1 os., Żrekie, pow. koniński (S. Mielczarek); **21.04** – 1 os., Trzęśniew, pow. kolski (S. Mielczarek); **21.04** – 2 os., Gąsiorów, pow. kolski (S. Mielczarek); **25.04** – 2 os., Ksawerów, pow. koniński (S. Mielczarek); **2.05** – 2 os., Sługocinek, pow. koniński (S. Mielczarek); **5.05** – 2 os., Gąsiorów (S. Mielczarek); **5.05** – 2 os., Patrzyków (S. Mielczarek); **5.05** – 2 os., Szczepidło, pow. koniński (S. Mielczarek); **5.05** – 1 os., Zalesie, pow. koniński (S. Mielczarek); **5.05** – 2 os., Białobrzeg, pow. wrzesiński (M. Przysański); **8.05** – 1 os., Ksawerów (S. Mielczarek); **11.05** – 1 os., Folsztyn, pow. czarnkowsko-trzcianecki (J. Wyrwał, R. Kubacki); **12.05** – 1 os., Lipia Góra, pow. chodzieski (D. Ostrowski); **15.05** – 2 os., Patrzyków (S. Mielczarek); **15.05** – 2 os., Ochle (S. Mielczarek); **15.05** – 2 os., Koło (S. Mielczarek); **16.05** – 1 os., Brodna, pow. pilski (D. Ostrowski, F. Solarek); **21.05** – 4 os., Patrzyków (S. Mielczarek); **22.05** – 1 os., stawy Ślesin (A. Dylík); **23.05** – 1 os., Łągiewniki, pow. kościański (P. Kokociński); **23.05** – 6 os., Szczepidło (S. Mielczarek); **23.05** – 2 os., Ladorudz, pow. koniński (S. Mielczarek); **1.06** – 4 os., Patrzyków (S. Mielczarek); **1.06** – 2 os., Pogorzałki, pow. koniński (S. Mielczarek); **3.06** – 4 os., Policko, pow. słupecki (S. Mielczarek); **6.06** – 12 os., Patrzyków (S. Mielczarek); **7.06** – 3 os., **8.06** – 5 os., **9.06** – 5 os., **11.06** – 1 os., Byszewice, pow. pilski (W. Plata); **21.07** – 1 os., Szczepidło (S. Mielczarek); **23 i 25.07** – 1 os., **2.08** – 2 os., **5.08** – 5 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał, R. Kubacki); **3.08** – 2 os., stawy Grzybno, pow. śremski (M. Janowski); **11.08** – 14 os., Rożek Brzeziński, pow. koniński (S. Mielczarek); **14.08** – 1 osobnik, zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (B. Nowak, Sz. Kaczmarek); **16.08** – 3 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański); **17.08** – 1 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek); **18.08** – 4 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański, E. Jakubas, Sz. Kaczmarek); **18.08** – 4 os., Brodna (W. Plata); **19.08** – 4 os., stawy Grzybno, (Sz. Kaczmarek); **22.08** – 3 os., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański); **23.08** – 2 os., **24 i 26.08** – 3 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, J. Ratajczak); **28.08** – 1 os., zb. Wonieść (zalew) (S. Kuźniak i inni); **28.09** – 1 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange).

Kamusznik *Arenaria interpres* (W)

30.07 i 2.08 – 1 juv., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał); **16–30.08** – 1 juv., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański i inni); **28.08** – 4 juv., zb. Wonieść (zalew) (S. Kuźniak i inni); **30.08** – 1 juv., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek).

W latach 2009–2013 odnotowany w regionie 12 razy (WRO nr 1–5).

Biegus rdzawy *Calidris canutus* (W)

3.07 – 1 juv., Karczyn, pow. inowrocławski (W. Bagiński, P. Stopiński); **31.08** – 1 juv., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **26** i **28.09** – 1 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (Sz. Kaczmarek i inni); **11.10** – 1 juv., stawy Występ, pow. nakielski (W. Bagiński).

W Wielkopolsce w latach 2009–2013 zanotowany 15 razy (WRO nr 1–5).

Batalion *Calidris pugnax* (L, XII–II, cn. 100)

Stada: **17.04** – 135 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzioniczek); **18.04** – ok. 160 os., Chumiętki, pow. gostyński (P. Sieracki); **21.04** – cn. 350 os., Łąd/Dolany, pow. słupecki (M. Przysański); **28.04** – 148 os., Ladorudz, pow. koniński (R. Adamski); **2.05** – ok. 100 os., Policko, pow. słupecki (S. Niziński); **5.05** – ok. 430 os., Stwolim, pow. gorzowski (P. Wylegała); **31.08** – ok. 100 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (Sz. Kaczmarek, P. Szymański, E. Jakubas).

Biegus krzywodzioby *Calidris ferruginea* (X–VI, cn. 5)

X–VI: **12.05** – 1 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata); **4.10** – 3 juv., stawy Ostrówek, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzioniczek); **9.10** – 1 juv., Zb. Pakoski, Krzyżanna, pow. mogileński (S. Kaczorowski).

Stada: **13.08** – 6 os., **26.08** – 5 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata); **28.08** – 12 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (S. Kuźniak i inni); **30.08** – 5 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek).

Biegus mały *Calidris temminckii* (X–IV, VI, cn. 5)

Stada: **7.05** – 9 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał); **12.05** – 7 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata).

Piaskowiec *Calidris alba* (W)

18.08 – 1 ad., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał); **23.08** – 1 juv., Objezierze, pow. obornicki (M. Przysański); **21.09** – cn. 1 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (G. Lorek, S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **22.09** – 3 juv., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański); **25.09** – 1 juv., zb. Wonieść (zalew) (E. Jakubas, P. Szymański); **29.09** – 1 juv., Zb. Pakoski, Krzyżanna, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **29.09** – 1 juv., stawy Grzybno, pow. śremski (B. Nowak); **9.10** – 1 os., stawy Przygodzice, pow. ostrowski (R. Kaczmarek); **18, 20** i **22.10** – 2 juv., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański, J. Ratajczak).

W latach 2009–2013 wykazany w Wielkopolsce 16 razy (WRO nr 1–5).

Biegus zmienny *Calidris alpina* (XII–III, cn. 50)

XII–II: **4.12** – 1 ad., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek). **Stada:** **21.09** – cn. 50 os., zb. Wonieść, pow. kościański (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **22.09** – 54 os., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek); **25.09** – 127 os., zb. Wonieść (zalew) (E. Jakubas, P. Szymański); **28.09** – 128 os., zb. Wonieść (Sz. Kaczmarek); **28.09** – ok. 70 os., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **1, 6** i **13.10** – ok. 50 os., stawy Objezierze (J. Wyrwał); **4.10** – ok. 280 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzioniczek); **5.10** – 51 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **8.10** – 74 os., zb. Wonieść (Sz. Kaczmarek); **9.10** – ok. 80 os., stawy Przygodzice, pow. ostrowski (R. Kaczmarek); **11.10** – ok. 200 os., stawy Ostrówek (B. Rudzioniczek); **12.10** – 97 os., stawy Łukowo (A. Lange); **18.10** – ok. 120 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzioniczek); **20.10** – 56 os., stawy Występ, pow. nakielski (W. Bagiński, J. Czarnowski, K. Urbański); **2.11** – ok. 70 os., stawy Smogulec (K. Drab, B. Rudzioniczek); **10.11** – ok. 90 os., stawy Smogulec (B. Rudzioniczek).

Słonka *Scolopax rusticola* (X–II, cn. 5)

X–II: **7.01** – 1 os., Olszyna, pow. obornicki (A. Lange); **21.10** – 1 os., Mościska, pow. pilski (W. Plata); **31.10** – 1 os., 4 km na NW od Borowego Młyna, pow. międzychodzki (P. Wylegała); **27.11** – 2 os. martwe (rozbite o ekrany akustyczne), Poznań–Wilczy Młyn (B. Nowak); **28.11** – 1 os. martwy (rozbity o ekran akustyczny), Poznań–Ławica (B. Nowak); **1.12** – 1 os., Płytnica, pow. złotowski (D. Ostrowski, M. Gutowski).

Dubelt *Gallinago media* (W)

10.05 – 1 os., Folsztyn, pow. czarnkowsko-trzcianecki (P. Wylegała, M. Maluśkiewicz); **11.05** – 1 os., Poznań–Naramowice (S. Niziński); **11.05** – 1 os., Folsztyn (J. Wyrwał, R. Kubacki); **12.05** – 1 os., Lipia Góra, pow. chodzieski (D. Ostrowski); **22.06** – 1 os., Myśluborskie Holendry, pow. koniński (S. Mielczarek); **11.08** – 1 os., Szczepidło, pow. koniński (S. Mielczarek); **30.08** – 1 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (A. Lorecki, H. Pietrykowska).

Fot. 1. Mewa polarna *Larus glaucooides*, Jez. Maltańskie, 26.03.2013 (© Sławomir Karpicki-Igantowski) - Iceland Gull *Larus glaucooides*, Lake Maltańskie, 26 March, 2013

Fot. 2. Ibisy kasztanowate *Plegadis falcinellus*, stawy w Smogulcu, 11.10.2013 (© Bogdan Rudzionek) - Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*, fish ponds in Smogulec, 11 October, 2013

Fot. 3. Kobczyk *Falco vespertinus*, Bartoszkowo, 25.08.2013 (© Wojciech Plata) - Red-footed Falcon *Falco vespertinus*, the village of Bartoszkowo, 5 August, 2013

Fot. 4. Świstunka żółtawa *Phylloscopus inornatus* schwytana nad Jez. Kościńskim koło Skoków, 1.10.2013 (© Hubert Czarnecki) - Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* caught at Lake Kościńskie near the village of Skoków, 1 October, 2013

Kszyk *Gallinago gallinago* (XII–II, cn. 50)

Stada: **5.10** – 72 os., stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, M. Białek, T. Skorupka); **11.10** – ok. 450–500 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (A. Konopka).

Bekasik *Lymnocyptes minimus* (W)

14.01 – 1 os., Knieja, pow. zniński (W. Bagiński); **17.04** – 3 os., **21.04** – 1 os., **24.04** – 1 os., **5.05** – 1 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał i inni); **5.05** – 1 os., Czmoniec, pow. poznański (A. Włodarczyk); **29.04** – 1 os., Nietrzanowo, pow. średzki (M. Szajda); **8.09** – 1 os., Roszkowo, pow. kościański (M. Wojtkowiak); **29.09** – 2 os., stawy Występ, pow. nakielski (D. Kilon i inni); **27–29.09** – 13 os. zaobrączkowanych, stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (A. Loręcki); **5.10** – 23 os., stawy Kiszkowo (B. Krąkowski, M. Białek, T. Skorupka); **18.10** – 1 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański); **20.10** – 1 os., Jez. Bytyńskie, pow. szamotulski (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **3.11** – 1 os., Cieśle, pow. obornicki (J. Dąbrowski); **4.11** – 2 os., Jasionna, pow. szamotulski (A. Stachnik); **14.11** – 2 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (M. Antczak i inni); **23.11** – 6 os., Kostrzynek, pow. pilski (W. Plata).

Z lat 2009–2013 z Wielkopolski znanych jest 107 obserwacji (WRO nr 1–5).

Brodzic piskliwy *Actitis hypoleucos* (X³–III, cn. 20)

X³–III: **20.10** – 1 os., Zb. Pakoski, Kunowo, pow. mogileński (S. Kaczorowski). **Stada:** **17.08** – 30 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (Sz. Kaczmarek).

Samotnik *Tringa ochropus* (XII–II, cn. 10)

XII–II: **5.01** – 1 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (A. Dylík); **20.01** – 1 os., Poznań–Różany Strumień (P. Szymański); **27.12** – 1 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **28.12** – 3 os., Trzeciewnica, pow. nakielski (A. Dylík). **Stada:** **10.04** – 11 os., Szoldry, pow. śremski (M. Janowski).

Brodzic śniady *Tringa erythropus* (XI–III, cn. 20)

XI–III: **2.11** – 15 os., Białośliwie, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionek); **2.11** – 13 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (K. Drab, B. Rudzionek); **3.11** – 3 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (M. Lange, A. Lange); **3.11** – 2 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (B. Rudzionek); **10.11** – 2 os., stawy Smogulec (B. Rudzionek). **Stada:** **6.09** – ok. 40 os., Michalin, pow. nakielski (M. Blank); **7.09** – 76 os., Rumin, pow. koniński (S. Mielczarek); **17** i **22.09** – 22 os., stawy Grzybno, pow. śremski (S. Niziński); **10.10** – 23 os., stawy Grzybno (M. Janowski); **11.10** – ok. 20 os., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **13.10** – 23 os., stawy Grzybno (M. Janowski); **14.10** – 20 os., stawy Występ, pow. nakielski (W. Bagiński); **18.10** – ok. 60 os., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **27.10** – 23 os., stawy Smogulec (W. Plata).

Kwokacz *Tringa nebularia* (XI–IV¹, cn. 30)

XI–IV¹: **3–13.11** – 1 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **10.11** – 1 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionek). **Stada:** **7.07** – 36 os., Gąsiorów, pow. kolski (S. Mielczarek).

Łęczak *Tringa glareola* (L, X–IV¹, cn. 100)

X–IV¹: **26.10** – 1 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange). **Stada:** **29.04** – ok. 250 os., Nietrzanowo, pow. średzki (M. Szajda); **1.07** – ok. 150 os., Rosko/Gulcz, pow. czarnkowsko-trzcianecki (K. Drab); **7.07** – ok. 145 os., Gąsiorów, pow. kolski (S. Mielczarek).

Brodzic pławny *Tringa stagnatilis* (W)

8–11.06 – 1 ad., Byszewice, pow. pilski (W. Plata); **19.07** – 1 juv., Koło (G. Neubauer); **18.08** – 1 os., Gola, pow. jarociński (B. Kostka); **7.09** – 1 juv., Rumin, pow. koniński (S. Mielczarek). Zanonotowany w regionie 21 razy w latach 2009–2013 (WRO nr 1–5).

Płatkonóg sztydłodzioby *Phalaropus lobatus* (W)

13, 18, 21 i **26.08** – 1 juv., Brodna, pow. pilski (W. Plata); **23.08** – 1 ad., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (W. Michalak, Sz. Kaczmarek, J. Stępniewski); **30.08** i **1.09** – 2 juv., **3.09** – 1 juv., stawy Ślesin, pow. nakielski (D. Kilon, A. Dylík); **8, 15** i **17.09** – 2 juv., stawy Grzybno, pow. śremski (I. Odrzykoski S. Niziński).

Wydrzyk ostrosterny *Stercorarius parasiticus* (W)

16.05 – 2 ad. (odm. jasna), Wąsosz, pow. złotowski (A. Konopka); **5.07** – 1 subad., Chojno, pow. szamotulski (R. Rudzionek).

Mewa trójpalczasta *Rissa tridactyla* (W)

4.12 – 1 juv./imm., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek).

To 25. stwierdzenie w Wielkopolsce (Żurawlew & Radziszewski 2014).

Śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* (cn. 3000)

28.02 – ok. 4700 os., Jez. Maltańskie, Poznań (B. Nowak); **29.03** – ok. 3000 os., Poznań–Ostrów Tumski (S. Karpicki); **4.10** – ok. 5300 os., **11.10** – ok. 6000 os., stawy Ostrówek, pow. piłski (K. Drab, B. Rudzionek); **28.10** – ok. 4000 os., Jez. Maltańskie (S. Karpicki).

Mewa mała *Hydrocoloeus minutus* (L, X–III, cn. 50)

X–III: 1 i 6.10 – 1 subad., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **27.10** – 1 ad. i 1 juv., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (W. Plata); **31.10** – 1 ad., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (W. Plata). **Stada: 24.04** – ok. 210 os., zb. Szałe, pow. kaliski (T. Pietrzak); **27.04** – ok. 155 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek).

Mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus* (W)

4.04 – 1 ad., Poznań–Ostrów Tumski (S. Karpicki); **8.04** – 2 ad., Wonieść, pow. kościański (W. Michalak); **9.04** – 1 ad. martwy, Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki); **14.05** – 1 ad., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **20.05** – 2 ad., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **27.06** – 1 imm., Kiszkowo, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **11 i 12.07** – 1 ad., Jez. Maltańskie (S. Karpicki); **2.08** – 1 juv., Jez. Maltańskie (S. Karpicki); **12 i 14.08** – 1 juv., zb. Wonieść (zalew) (Sz. Kaczmarek, W. Michalak); **19.08** – 1 juv./imm., Jez. Maltańskie, Poznań (H. Pietrykowska, A. Lorecki); **14–28.09** – 1 imm., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański i inni); **20.09** – 1 imm., Jez. Łoniewskie (J. Stępniewski); **8 i 31.10** – 1 os. (2. r. kal.), Jez. Maltańskie (S. Karpicki); **25.10** – 1 imm., Jez. Maltańskie (A. Lorecki); **23–29.12** – 1 juv., Jez. Maltańskie (S. Karpicki, A. Lorecki, H. Pietrykowska).

W regionie zanotowana w latach 2009–2013 – 68 razy, ponadto gniazdowała wtedy na 3 stanowiskach (WRO nr 1–5).

Orlica *Larus ichthyaetus* (W)

6.07 – 1 imm. (1. lato), Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki, K. Karpicka); **1.08** – 1 imm. (1. lato), Żukowo, pow. obornicki (A. Stachnik); **28.09–6.10** – 1 imm. (3. lato), Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał), następnie ten sam **8.10**, Jez. Maltańskie (S. Karpicki).

Do końca roku 2013 zanotowana w Wielkopolsce 16 razy (Żurawlew & Radziszewski 2014).

Mewa siwa *Larus canus* (L, cn. 200)

Łęgi: 8.06 – 1 para z gniazdem, Kunowo, pow. mogileński (S. Kaczorowski). **Stada: 14.01** – ok. 450 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **15.01** – ok. 1000 os., Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki); **28.02** – ok. 210 os., Jez. Maltańskie (B. Nowak); **14.03** – ok. 310 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **30.11** – ok. 220 os., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (W. Plata); **1.12** – ok. 200 os., Jez. Miejskie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **28.12** – ok. 375 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek).

Mewa żółtonoga *Larus fuscus graellsii/intermedius/heuglini* (W)

15.09 – 1 ad., Zb. Pakoski, Głogówiec, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **25.09** – 1 imm., Borówko, pow. poznański (M. Białek); **20.10** – 1 ad., Jez. Kierskie, pow. poznański (S. Niziński).

Ponadto w roku 2013 na Jez. Maltańskim w Poznaniu zanotowano 59 razy jasnopłaszczowe mewy żółtonogie, rozkład miesięczny tych obserwacji przedstawia się następująco: I – 12 stwierdzeń, III – 25, VI – 5, VII – 2, XI – 4, X – 10 i XI – 1 (S. Karpicki, dane niepubl.).

Mewa żółtonoga *Larus fuscus* (W)

25.02 – 1 imm., Jez. Maltańskie, Poznań (B. Nowak); **27.02** – 1 ad., Jez. Maltańskie (S. Niziński i inni); **28.02** – 1 imm., Jez. Maltańskie (B. Nowak); **15.03** – 1 os., Poznań–Ostrów Tumski (S. Karpicki); **18.03** – 1 ad., zb. Wonieść (Jez. Jezierzycie), pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **21.03** – 1 ad., Ostrów Wlkp. (J. Bartuzi); **28.03** – 1 ad., Szczodrzykowo, pow. poznański (S. Karpicki); **29.03** – 1 ad., Poznań–Ostrów Tumski (S. Karpicki); **1.04** – 2 ad., Szczodrzykowo (S. Karpicki); **2.04** – 1 ad., **4.04** – 2 ad., Poznań–Ostrów Tumski (S. Karpicki); **3.04** – 5 ad., Szczodrzykowo (M. Giertych); **5.04** – 1 ad., Szczodrzykowo (S. Karpicki); **5.04** – 1 ad., Manieczki, pow. śremski (Sz. Kaczmarek); **6.04** – 3 ad., stawy Przygodzice, pow. ostrowski (R. Kaczmarek); **6.04** – 1 ad., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **6.04** – 1 ad., zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin, pow. koniński (S. Mielczarek); **7.04** – 3 ad., Jez. Wielkie, pow. międzychodzki (A. Stachnik); **7.04** – 1 ad., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał); **8.04** – 3 ad., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski, D. Leligdowicz); **8.04** – 1 ad., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **9.04** – 5 ad., zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin (S. Mielczarek);

10.04 – 5 ad., **11.04** – 2 ad., Jez. Łoniewskie (J. Stępniewski, W. Michalak); **11.04** – 1 ad., Jez. Kaliszańskie (D. Leligdowicz, G. Dąbrowski); **13.04** – 1 ad, Kaliszany, pow. wągrowiecki (D. Ostrowski, S. Grochowska); **14.04** – 1 ad., Gąsiorów, pow. kolski (S. Mielczarek); **16.04** – 1 ad., stawy Przygodzice, pow. ostrowski (P. Szymański); **17.04** – 2 ad., stawy Przygodzice (R. Kaczmarek); **18.04** – 1 ad., Węglewskie Holendry, pow. koniński (S. Mielczarek); **21.04** – 1 ad., Konin (S. Mielczarek); **21.04** – 1 ad., Ladorudz, pow. koniński (S. Mielczarek); **14.05** – 1 ad. i 1 imm., **19.06** – 1 ad., składowisko odpadów paleniskowych Elektrowni Konin i Pątnów, pow. koniński (S. Mielczarek); **16** i **18.08** – 1 juv., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański, E. Jakubas, Sz. Kaczmarek); **22.08** – 1 juv., Zb. Pakoski, Krzyżanna, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **18.09** – 1 ad., Jez. Skorzęcińskie, pow. gnieźnieński (A. Lange); **21.09** – 1 juv., Zb. Pakoski, Głogówek, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **27.09** – 1 ad., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **4.10** – 1 ad., Jez. Łoniewskie (J. Stępniewski); **8.10** – 2 ad. i 1 juv., stawy Gosławskie, pow. Konin (S. Mielczarek); **13.10** – 1 ad., Jez. Kaliszańskie (W. Plata); **16.10** – 1 ad., Objezierze, pow. obornicki (M. Antczak, E. Jakubas, P. Szymański); **26.10** – 1 juv., Objezierze (J. Wyrwał i inni); **26.10** – 1 ad., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (A. Konopka); **28.10** – 2 ad., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **30.10** – 1 ad., Jez. Pątnowskie, pow. Konin (S. Mielczarek); **2.11** – 1 juv., Białośliwie, pow. piłski (K. Drab, B. Rudzionek); **3.11** – 1 ad., Jez. Kaliszańskie (G. Dąbrowski); **10.11** – 1 os. (1. r. kal.) i 1 juv/imm., Jez. Kierskie (S. Niziński); **10** i **15.11** – 1 juv., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **15.11** – 1 ad., Jez. Pątnowskie (S. Mielczarek); **8.12** – 2 ad., **23.12** – 1 ad., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek).

W roku 2013 na Jez. Maltańskim w Poznaniu dokonano również innych 135 stwierdzeń tej mewy, w tym 49 razy obserwacje dotyczyły osobników ciemnopłaszczowych. Najwięcej, bo 18 os. stwierdzono w dniu 13.09.2013, w tym 16 os. należało do podgatunku *L. f. fuscus* (S. Karpicki, dane niepubl.). Z kolei na składowisku w Rabowicach (pow. poznański) mewę tą zanotowano w roku 2013 – 58 razy (S. Karpicki, dane niepubl.). W latach 2009–2013 mewę żółtonogą notowano w Wielkopolsce regularnie i często – 525 obserwacji (WRO nr 1–5), głównie były to ptaki podgatunku *L. f. fuscus*. Najwięcej obserwacji poczyniono na Jez. Maltańskim i składowisku Rabowice (S. Karpicki, dane niepubl.), choć część obserwacji dotyczyła tych samych ptaków.

Mewa srebrzysta *Larus argentatus* (L, cn. 500)

Stada: **3.01** – ok. 1200 os., Jez. Kierskie, pow. poznański (S. Niziński); **5.01** – ok. 1880 os., **14.01** – ok. 4650 os., **25.01** – ok. 1350 os., **28.02** – ok. 2850 os., **14.03** – ok. 1750 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **7.01** – ok. 1150 os., zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin, pow. koniński (S. Mielczarek); **10.01** – ok. 600 os., **14.01** – ok. 1200 os., **17.01** – ok. 800 os., **18.01** – ok. 1200 os., **19.01** – ok. 1100 os., **21** i **26.01** – ok. 500 os., **23.02** – ok. 2000 os., **24.02** – ok. 2150 os., **25.02** – 2265 os., **26** i **27.02** – ok. 2000 os., **12.03** – 1367 os., **15.03** – 1020 os., **18.03** – 1220 os., **19.03** – 870 os., **20.03** – ok. 1000 os., **21.03** – ok. 900 os., **22** i **23.03** – ok. 1300 os., **26.03** – 1240 os., **27.03** – ok. 1000 os., Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki); **9.02** – ok. 570 os., **10.02** – 883 os., **15.02** – 1704 os., **16.02** – ok. 1500 os., Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **16.03** – ok. 1750 os., Jez. Pątnowskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **15.11** – ok. 1070 os., **28.12** – ok. 1870 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **24.11** – ok. 1200 os., Jez. Kierskie (S. Niziński).

Mewy z kompleksu *Larus argentatus* (L, cn. 500)

Łęgi: **29.06** – 1 para i 2 pull., Jez. Kruchowskie, pow. gnieźnieński (S. Kaczorowski). **Stada:** **2.01** – ok. 700 os., **3.01** – ok. 600 os., **4.01** – ok. 570 os., **1.02** – ok. 1200 os., **27.01** – ok. 1300 os., **8.02** – ok. 1250 os., **15.02** – ok. 830 os., **2.11** – ok. 650 os., **8.11** – ok. 970 os., **9.11** – 582 os., **10.11** – 611 os., **11.11** – ok. 700 os., **16.11** – 1560 os., **29.11** – ok. 720 os., **6.12** – ok. 1200 os., **7.12** – 823 os., **8.12** – 512 os., **14.12** – ok. 600 os., **15.12** – ok. 1200 os., **20.12** – ok. 1800 os., **21.12** – ok. 1120 os., **24.12** – 769 os., **27.12** – ok. 700 os., **28.12** – 619 os., **30.12** – 573 os., **31.12** – ok. 685 os., Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **4.01** – ok. 630 os., **5.01** – 1106 os., **16.01** – ok. 600 os., **20.01** – ok. 1300 os., **21.01** – ok. 3650 os., **23.01** – ok. 1470 os., **26.01** – ok. 1840 os., **27.01** – ok. 700 os., **30.01** – ok. 500 os., **31.01** – ok. 600 os., **1.02** – ok. 1200 os., **2** i **3.02** – ok. 1500 os., **16.02** – ok. 890 os., **17.02** – ok. 630 os., **25.02** – ok. 800 os., **24.10** – ok. 730 os., **3.11** – ok. 590 os., **23.11** – ok. 680 os., **13.12** – ok. 840 os., **30.12** – 987 os., **31.12** – 1367 os., Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki); **5.01** – ok. 1500 os., Jez. Kierskie, pow. poznański (S. Karpicki); **6.01** – ok. 1000 os., Zb. Pakoski, Janikowo, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **20.10** – ok. 600 os., Jez.

Kierskie, pow. poznański (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **22.11** – 882 os., Jez. Kierskie (S. Karpicki); **23.11** – ok. 710 os., Suchy Las, pow. poznański (S. Karpicki); **27.11** – ok. 700 os., Konin (S. Karpicki); **27.11** – ok. 600 os., Kleczew, pow. koniński (S. Karpicki); **30.11** – ok. 800 os., Suchy Las (S. Karpicki); **28.12** – ok. 1200 os., Suchy Las (S. Karpicki); **29.12** – ok. 1600 os., Konin (S. Karpicki); **29.12** – ok. 1900 os., Kleczew, pow. Konin (S. Karpicki); **31.12** – ok. 2000 os., Inowrocław (R. Kurowski).

Warte uwagi jest nowe stanowisko lęgowe, niestety nieoznaczonej co do gatunku pary mew z kompleksu *Larus argentatus*.

Mewa romańska *Larus michahellis* (cn. 10)

4.09 – 15 os., **12.10** – 15 os., Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki).

Mewa białogłowa *Larus cachinnans* (L., cn. 500)

Stada: **1.01** – ok. 500 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Białek); **15.07** – 827 os., **17.07** – ok. 660 os., **19.07** – ok. 540 os., **20.07** – ok. 510 os., **23.07** – 574 os., **27.07** – ok. 700 os., **31.07** – ok. 665 os., **1.08** – 815 os., **2.08** – 771 os., **3.08** – ok. 900 os., **5.08** – ok. 890 os., **22.08** – ok. 520 os., **26.08** – ok. 620 os., **27.08** – 671 os., **8.09** – ok. 650 os., **10.09** – 553 os., **11.09** – 584 os., **12.09** – 745 os., **14.09** – ok. 710 os., **20.09** – ok. 530 os., Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki); **22.08** – ok. 700 os., **23.08** – ok. 500 os., **21.09** – ok. 1300 os., **26.09** – ok. 800 os., **28.09** – ok. 820 os., **3.10** – ok. 800 os., **11.10** – ok. 830 os., **12.10** – 831 os., Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **10.11** – ok. 600 os., Jez. Kierskie, pow. poznański (S. Niziński).

Mewa polarna *Larus glaucoides* (W)

17 i **24–26.02** – 1 imm. (2. zima), Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **20–23.02** i **12–26.03** – 1 imm. (2. zima), Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki, M. Tobółka).

Drugie i trzecie stwierdzenie w regionie. Pierwszy raz zanotowano ją w roku 2004 na jez. Zatorze w pow. konińskim (Komisja Faunistyczna 2005).

Mewa siodłata *Larus marinus* (W)

5 i **12.01** – 1 ad. i 1 subad., Jez. Gosławskie, pow. koniński (M. Radziszewski, S. Mielczarek); **6.01** – 1 ad., Zb. Pakoski, Janikowo, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **7.01** – 1 ad., zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin, pow. koniński (S. Mielczarek); **14.01** – 4 ad., **20** i **25.01** – 1 ad., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **10.02** – 1 os. (2. r. kal.), Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **19.02** – 2 ad., Poznań–Piątkowo (A. Winięcki, B. Winięcka); **12.03** – 1 ad., Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki); **23.03** – 1 ad., zb. wstępnego schładzania przy Elektrowni Konin (S. Mielczarek); **12.09** – 1 ad., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **11.11** – 1 ad., Jez. Popielewskie, pow. gnieźnieński (S. Kaczorowski); **3.12** – 3 ad., **8.12** – 5 ad., **12.12** – 3 ad., **16.12** – 2 ad., **21** i **28.12** – 1 ad., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **4.12** – 1 ad., stawy Gosławskie (S. Mielczarek); **6**, **5** i **21.12** – 1 os. (1. r. kal.), Rabowice (S. Karpicki); **31.12** – 2 ad., Inowrocław (R. Kurowski).

Zanotowana w regionie w latach 2009–2013 – 101 razy (WRO nr 1–5).

Rybitwa wielkodzioba *Hydroprogne caspia* (W)

21.04 – 2 ad., Wola Podłęzna, pow. koniński (S. Mielczarek); **15.05** – 1 ad., stawy Występ, pow. nakielski (B. Rudzionek); **10.08** – 1 ad. i 1 juv., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski).

W Wielkopolsce stwierdzona w latach 2009–2013 – 16 razy (WRO nr 1–5).

Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo* (X–IV¹, cn. 30)

Stada: **2.06** – 44 os., Borówno, pow. poznański (S. Karpicki); **9.07** – cn. 30 os., Wojdał, pow. inowrocławski (R. Kurowski); **18.07** – 34 os., **21.07** – ok. 30 os., **30.07** – ok. 60 os., **2–7.08** – ok. 30 os., stawy Żukowo, pow. obornicki (J. Wyrwał).

Rybitwa popielata *Sterna paradisaea* (W)

21.04 – 1 ad., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał i inni); **26.04** – 1 ad., stawy Objezierze (P. Szymański, K. Deoniziak); **17.07** – 1 ad., stawy Antoniny, pow. chodzieski (B. Rudzionek); **31.10** – 1 juv., zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia).

Cztery obserwacje zwiększają liczbę stwierdzeń tego gatunku w regionie do pięciu (Żurawlew & Radziszewski 2013a).

Rybitwa białoczelna *Sternula albifrons* (L, IX–IV, cn. 5)

Łęgi: **12.06** – 5 par, Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **28.06** – 2 pary, Dobrów, pow. kolski (P. Wylegała). **IX–II:** **3.09** – 1 ad., stawy Ślesin, pow. nakielski (A. Dylík). **Stada:** **28.06** – 5 os., stawy

Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionek); **1.07** – 10 ad., stawy Lisi Ogon, pow. bydgoski (W. Bagiński); **7.07** – 15 ad., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **16.07** – 6 ad., Miłostaw, pow. wrzesiński (B. Krąkowski); **16.07** – 6 ad., stawy Ślesin (B. Rudzionek).

Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida* (L, IX–IV², cn. 10)

Łęgi: **19.05** – 10–13 par, **30.06** – 15–23 pary, stawy Kiszkowo, pow. gnieźnieński (G. Dąbrowski, B. Krąkowski, A. Loręcki); **3.06** – 24 pary, Policko Góry, pow. słupecki (S. Mielczarek). **IX–IV²:** **18.04** – 1 os., Bagna Średzkie, pow. średzki (M. Szajda); **7.09** – 1 ad., Rumin, pow. koniński (S. Mielczarek); **28.09**, **1** i **6.10** – 1 juv., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał). **Stada:** **21.05** – 15 os., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **11.08** – 12 os. (5 juv.), Święte, pow. koniński (S. Mielczarek); **12.08** – 8 ad. i 4 juv., Białostrzeg, pow. wrzesiński (A. Winięcki, M. Winięcka); **17.08** – 11 os. (6 juv.), Policko Góry (S. Mielczarek).

Rybitwa czarna *Chlidonias niger* (X–IV¹, cn. 50)

X–IV¹: **10.10** – 1 juv., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek). **Stada:** **23.04** – 81 os., **27.04** – 107 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **28.04** – ok. 90 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (W. Plata); **1.05** – ok. 120 os., Kromolice, pow. poznański (E. Jasińska, M. Szajda).

Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus* (L, IX–IV², cn. 10)

Łęgi: **3.06** – 25 par, Policko Góry, pow. słupecki (S. Mielczarek); **3.06** – 55–65 par, Policko, pow. słupecki (S. Mielczarek); **8.06** – 28–30 par, Oleśnica, pow. słupecki (S. Mielczarek). **Stada:** **5.05** – 15 os., Waki, pow. koniński (S. Mielczarek); **5.05** – 12 os., Białostrzeg, pow. wrzesiński (M. Przystański); **5.05** – 14 os., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **5.05** – 15 os., Kromolice, pow. średzki (S. Niziński); **5.05** – 24 os., Goszczanowiec/Trzebiecz, pow. strzelecko-drezdenecki (M. Barcz); **6.05** – ok. 280–300 os., Górecko, pow. gorzowski (P. Wylegała); **6.05** – ok. 200–250 os., Trzebiecz (A. Kasprzak); **6.05** – ok. 80 os., Drezdenko, pow. strzelecko-drezdenecki (M. Barcz); **6.05** – ok. 80 os., Dzierżążno, pow. mogileński (D. Kaczorowski); **6.05** – ok. 650–700 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata); **6.05** – 12, 38, 32, 86 os., zb. Wonieść (staw nr 1), pow. leszczyński (J. Stępniewski); **7.05** – 17 i 25 os., Przemęt/Zaborowo, pow. wolsztyński (P. Szymański); **7.05** – 71 os., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **9.05** – 45 os., **15.05** – 22 os., Żrekie, pow. koniński (S. Mielczarek); **18.05** – 11 os., Dobrowo, pow. kolski (P. Wylegała); **7.07** – 156 os. (ok. 40 juv.), Koło (S. Mielczarek); **5.08** – 3 ad. i 8 juv., stawy Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał).

Nur rdzawoszyi *Gavia stellata* (W)

30.04 – 1 ad., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (W. Plata); **8.12** – 1 os., zb. Wonieść (Jez. Wojnowickie), pow. leszczyński (J. Stępniewski); **10.12** – 1 os., zb. Wonieść (Jez. Witosławskie) (Sz. Kaczmarek); **22.12** – 1 juv., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **29.12** – 1 os., Jez. Kierskie, Poznań (S. Niziński).

W regionie zanotowany w latach 2009–2013 – 31 razy (WRO nr 1–5).

Nur czarnoszyi *Gavia arctica* (W)

4.04 – 1 ad., Jez. Kaliszańskie, pow. wągrowiecki (A. Lange); **24.04** – 1 imm., Jez. Wienieckie, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **21.08** i **12.09** – 1 juv., Jez. Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **16–18.10** – 1 os., Jez. Rościńskie, pow. wągrowiecki (A. Loręcki); **26.10** – 1 juv., Zb. Pakowski, Głogówiec, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **28.10** – 1 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **30.10** – 1 os., zb. Murowaniec, pow. kaliski (M. Radziszewski); **5** i **7.11** – 1 juv., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański, J. Ratajczak); **8** i **10.11** – 1 ad., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (S. Kuźniak, P. Szymański, W. Michalak); **11.11** – 1 os., Jez. Ostrowickie, pow. gnieźnieński (S. Kaczorowski); **19.11** – 1 os., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **23.11** – 2 juv., zb. Wonieść (Jez. Wojnowickie), pow. leszczyński (J. Stępniewski); **25.11** – 1 os., Jez. Pątnowskie, Konin (S. Mielczarek); **4.12** – 1 os., stawy Gosławice (S. Mielczarek); **11.12** – 1 os., zb. Wonieść (Jez. Wojnowickie) (J. Stępniewski); **19.12** – 1 os., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (W. Michalak); **25.12** – Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przystański); **25**, **26** i **28.12** – 1 os., Jez. Dominickie (P. Szymański, Sz. Kaczmarek); **29.12** – 1 os., Jez. Kierskie, Poznań (S. Niziński).

W Wielkopolsce stwierdzony w latach 2009–2013 – 65 razy (WRO nr 1–5).

Bocian biały *Ciconia ciconia* (X–III¹, cn. 100)

X–III¹: **10–30.10** – 1 os., Pysząca, pow. śremski (B. Kostka); **18.10** – 1 os., Mchy, pow. śremski (B. Kostka); **15.12** – 1 os., Arentowo, pow. pilski (J. Glapan). **Stada:** **7.07** – 103 os., Dzierawy, pow. kolski (S. Mielczarek); **15.07** – 113 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (B. Rudzionek).

Bąk *Botaurus stellaris* (XII–II)

8.12 – 1 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przysański); **30.12** – 1 os., Jez. Pątnowskie, pow. Konin (S. Mielczarek).

Bączek *Ixobrychus minutus* (IX–IV)

18.09 – 1 ♂, Mogilno (S. Kaczorowski); **6.10** – 1 os. (głos), Obra, pow. wolsztyński (S. Niziński);

8.10 – 1 ♀, stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek).

Ślepowron *Nycticorax nycticorax* (W)

8.06 – 2 os. (głosy), ujście Czarnej Strugi, pow. słupecki (S. Mielczarek); **28.06** – 1 os. (głos), Dobrów, pow. kolski (P. Wylegała); **24.07** – 3 ad., Zgliniec, pow. kościański (J. Stępniewski); **24.07** – 2 ad., Wojnowice, pow. leszczyński (A. Łakomy); **24.07** – 1 os. (głos), Osieczna, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **30.07** – 1 os. (głos), Biskupice, pow. wolsztyński (P. Sieracki); **4.08** – 1 os., Puszczykowo, pow. poznański (D. Niedbała, N. Kantecka); **4.08** – 1 juv., Objezierze, pow. obornicki (R. Kubacki, M. Nowak); **17.08** – 1 juv., następnie także 3 os. (głosy), Policko, pow. słupski (S. Mielczarek); **18.08** – 1 ad., Rumin, pow. koniński (S. Mielczarek).

W latach 2009–2013 zanotowany w Wielkopolsce 24 razy (WRO nr 1–5).

Czapla siwa *Ardea cinerea* (cn. 100)

11.10 – ok. 160 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek); **20.10** – ok. 100 os., stawy Występ, pow. nakielski (W. Bagiński, J. Czarnowski, K. Urbański); **26.10** – 214 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (A. Konopka); **26.10** – 126 os., stawy Dębica, pow. ostrowski (P. Szymański); **27.10** – ok. 150 os., stawy Smogulec (W. Plata); **10.11** – ok. 100 os., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **26.11** – 101 os., **30.12** – 134 os., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek).

Czapla biała *Ardea alba* (cn. 100)

30.08 – 104 os., zb. Wonieść, pow. kościański (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **4.10** – ok. 150 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionek); **6.10** – cn. 100 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (W. Plata); **11.10** – ok. 130 os., stawy Ostrówek (B. Rudzionek); **11** i **18.10** – ok. 150 s., stawy Smogulec (B. Rudzionek); **15.10** – 137 os., zb. Wonieść (A. Łakomy); **30.10** – 107 s., Pątnów, pow. koniński (S. Mielczarek).

Czapla nadobna *Egretta garzetta* (W)

11.08–1.09 – 1 ad., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (Sz. Kaczmarek i inni).

W latach 2009–2013 w regionie zanotowana 8 razy (WRO nr 1–5).

Ibis kasztanowaty *Plegadis falcinellus*

11.10 – 2 imm., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionek).

Siódme stwierdzenie w Wielkopolsce (Żurawlew & Radziszewski 2014).

Kormoran *Phalacrocorax carbo* (cn. 300)

13.01 – 487 os., **3.02** – 373 os., **6.02** – 468 os., **14.02** – 420 os., **28.02** – 321 os., Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek); **23.07** – ok. 300 os., **30.07** – ok. 400 os., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (B. Rudzionek); **28.07** – ok. 340 os., **22.08** – ok. 300 os., Zb. Pakoski, Krzyżanna, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **12.09** – ok. 490 os., **8.10** – ok. 950 os., **3.11** – ok. 750 os., **16.11** – ok. 410 os., Jez. Chrzypskie Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **23.09** – ok. 300 os., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **8.12** – 504 os., **28.12** – 431 os., Jez. Gosławskie (S. Mielczarek); **17.12** – 397 os., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek).

Rybołów *Pandion haliaetus* (L, XI–III, cn. 5)

XI–III: 12.11 i **10.12** – 1 os., Godurowo, pow. gostyński (A. Stankowski).

Orlik krzykliwy *Clanga pomarina* (W)

3.04 – 1 ad., Lubowo, pow. szamotulski (D. Kujawa); **13.04** – 1 os., Osieczna, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **17.04** – 1 os., Jasionna, pow. szamotulski (A. Stachnik); **24.04** – 1 ad., Święte, pow. koniński (S. Mielczarek); **13.05** – 1 os., Poznań–Strzeszyn (S. Odrzykoski); **19.05** – 1 imm., Józefów, pow. pleszewski (R. Łucka, E. Markiewicz); **20.05** – 1 os., Olszyna, pow. obornicki (A. Lange); **23.05** – 1 imm., Ladorudz, pow. koniński (S. Mielczarek); **28.06** – 1 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (B. Rudzionek); **19.09** – 1 os., Potulice, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski); **21.09** – 1 os., stawy Grzybno, pow. śremski (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski).

Orlik grubodzioby *Clanga clanga* (W)

10–12.04 – 1 ♂ ad. z nadajnikiem satelitarnym. Pochodzący z Estonii ptak przeleciał w tych dniach przez Wielkopolskę, dając po drodze odczyty w rejonie Śmigła, Pobiedzisk i Nakła nad

Notecią (birdmap.5dvision.ee, Nowak 2014).

Ósme współczesne (po roku 1950) stwierdzenie w Wielkopolsce (Żurawlew & Radziszewski 2014).

Orzeł przedni *Aquila chrysaetos* (W)

27.05 – 1 subad., Czempień, pow. kościański (M. Janowski).

Błotniak stawowy *Circus aeruginosus* (X²–III¹, cn. 10)

X²–III¹: 12.10 – 1 juv., stawy Łukowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **13.10** – juv., stawy Grzybno, pow. śremski (M. Janowski); **2.11** – 1 juv., Komorowo, pow. koniński (D. Cierplikowski, K. Cierplikowska).

Błotniak stepowy *Circus macrourus* (W)

12.08 – 1 ♂, Blekwiń, pow. złotowski (P. Gała); **29.09** – 1 ♂, Występ, pow. nakielski (D. Kilon, M. Blank). Siódme i ósme współczesne (po roku 1950) stwierdzenia tego błotniaka w Wielkopolsce (Żurawlew & Radziszewski 2013b, Komisja Faunistyczna 2014).

Błotniak łąkowy *Circus pygargus* (IX–IV², cn. 5)

IX–IV²: 17.04 – 1 ♂, Kierzno, pow. kępiński (P. Żurawlew); **19.10** – 1 ♀, Buk, pow. poznański (P. Kocociński). **Stada: 13.08** – 5 ♂♂ i 3 ♀♀, Szkaradowo, pow. rawicki (A. Kuźnia).

Bielik *Haliaeetus albicilla* (cn. 10)

16.07 – 10 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (B. Rudzionek); **30.07** – 10 os., **12.08** – 10 os., **6.09** – 11 os., **4.10** – 42 os., **11.10** – ok. 50 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek, K. Drab); **25.10** – 3 ad. i 7 juv./imm., stawy Rybin, pow. ostrzeszowski (M. Antczak, P. Szymański).

Kania ruda *Milvus milvus* (X–II, cn. 5)

X–II: 4.10 – 1 os., Beglewo, pow. czarnkowsko–trzcianecki (A. Pikuła); **4.10** – 1 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionek); **6.10** – 1 os., Krutla, pow. wolsztyński (T. Milczyński); **8.10** – 1 os., Połajewo, pow. czarnkowsko–trzcianecki (M. Wiśniewski); **11.10** – 1 os., Ordzin, pow. szamotulski (D. Kujawa); **19.10** – 1 os., Dobrogostowo, pow. szamotulski (A. Stachnik); **19.10** – 1 os., Pęcokowo, pow. szamotulski (A. Stachnik); **21.10** – 1 os., Stęszew, pow. poznański (A. Pikuła); **22.10** – 1 os., Leszno (P. Szymański). **Stada: 16.07** – 7 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (B. Rudzionek); **26.08** – 10 os. (6 juv.), Górecko, pow. strzelecko–drezdenecki (P. Wylegała); **29.08** – 6 os., Huta, pow. czarnkowsko–trzcianecki (K. Drab); **30.08** – 5 os., zb. Wonieść, pow. kościański (S. Odrzykoski, I. Odrzykoski); **8.09** – 2 ad. i 3 juv., **20.09** – 5 ad., Kluczewo, pow. szamotulski (D. Kujawa); **9.09** – 11 os., Trzebosz, pow. rawicki (J. Ratajczak); **12.09** – 6 os., Strzępiń, pow. grodziski (P. Kocociński, S. Roszkiewicz).

Errata: Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 3. Poprawny zapis obserwacji zimującej kani rudej powinien brzmieć: 23.01.2011 – 1 os., Michorzewko, pow. nowotomski (G. Dąbrowski).

Kania czarna *Milvus migrans* (IX–III)

9.03 – 1 os., Krzyż Wlkp., pow. czarnkowsko–trzcianecki (A. Pikuła, M. Bartłomiejczyk–Pikuła); **14.03** – 1 os., Rogalin, pow. poznański (M. Przysański i inni); **28.03** – 1 os., Minikowo, pow. nakielski (A. Dylík).

Myszołów włochaty *Buteo lagopus* (V–IX², cn. 10)

V–IX²: 12.05 – 1 os., Brodna, pow. pilski (W. Plata).

Myszołów *Buteo buteo* (cn. 50)

19.10 – 53 os., Krajenka, pow. złotowski (A. Konopka).

Sóweczka *Glaucidium passerinum* (W)

6 i 15.03 – 1 ♂, Krępsko, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski, M. Skwierawski); **26.03, 21.05 i 12.08** – 1 ♂, Ptusza, pow. złotowski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **czerwiec** – 1 juv., Płytnica, pow. złotowski (T. Michnowicz, M. Jabłoński).

Po raz pierwszy uzyskano pewny dowód gniazdowania sóweczki w regionie. Obserwacje pochodzą z wielkopolskiej części obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą (Gutowski & Ostrowski 2014).

Pójdźka *Athene noctua* (W)

17.05 – 1 os. (głos), Pleszew (P. Żurawlew).

Włochatka *Aegolius funereus* (W)

23.01–15.02 – 1 ♂, Nadl. Zdrojowa Góra, Leśn. Łubianka, pow. pilski (M. Plata, W. Plata); **5.03–29.04** – 1 ♂, Nadl. Zdrojowa Góra, Leśn. Krępsko, pow. pilski (D. Ostrowski i inni); **9–29.04** – 2 ♂♂, Nadl. Kaczory, Leśn. Garncarska Góra, Kaczory, pow. pilski (W. Plata); **14 i 24.04** – 1 ♂, Nadl. Kaczory, Leśn. Jeziorki, Jeziorki, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **12, 22 i 24.04**

– 1 os., Paruska, Leśn. Wrzosowa, pow. złotowski (A. Konopka); **22** i **26.04** – 1 ♂, Nadl. Kaczory, Leśn. Garncarska Góra, Jeziorki, pow. pilski (M. Gutowski, W. Plata); **22.04–5.05** – 1 para, Nadl. Kaczory, Leśn. Podlasie, Piła, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **10.05–1.06** – 1 para i 1 podlot, Nadl. Kaczory, Leśn. Podlasie, Piła, pow. pilski (D. Ostrowski, F. Solarek, M. Gutowski); **24.04** i **16.05** – 1 ♂, Nadl. Kaczory, Leśn. Jeziorki, Zelgniewo, pow. pilski (D. Ostrowski, F. Solarek, M. Gutowski); **24.04** – 1 ♂, Nadl. Kaczory, Leśn. Jeziorki, Brodna, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **24.04–19.05** – 1 para, Nadl. Zdrojowa Góra, Leśn. Zaciszów, Skórka, pow. złotowski (D. Ostrowski, F. Solarek, M. Gutowski).

W roku 2013 w granicach obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą wykazano 16 stanowisk tej sowy, w tym 11 stanowisk w granicach regionu wielkopolskiego. W porównaniu do lat wcześniejszych stwierdzono niewielką liczbę stanowisk i niski sukces lęgowy, wynikający prawdopodobnie ze spadku liczebności nornikowatych, na które sowa ta najczęściej poluje (Gutowski 2013, W. Plata, dane niepubl.).

Uszatka błotna *Asio flammeus* (W)

24.03 – 1 os., Antoniny, pow. chodzieski (Z. Rosin); **24.03** – 5 os., Antoniny (D. Ostrowski i inni); **30.03** – 1 os., Szkaradowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **1** i **2.04** – 2 os., Antoniny (D. Ostrowski, S. Grochowska); **4.05** – 1 os., Lipia Góra, pow. chodzieski (S. Niziński).

Bardzo rzadko notowany gatunek w Wielkopolsce – w latach 2009–2013 stwierdzony 16 razy (WRO nr 1–5).

Dudek *Upupa epops* (IX–III, cn. 5)

IX–III: 3.09 – 1 os., Witkowo/Wiekowo, pow. gnieźnieński (S. Odrzykoski).

Krętogłów *Jynx torquilla* (IX–IV¹)

9.04 – 1 os., Cieśle, pow. obornicki (M. Lange).

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* (W)

7.03 i **7.04** – 1 ♂, Wojnowice, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **7.04** – 1 os. (głos), Zgliniec, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **11.04** – 1 os., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **11.04** – 1 os. (głos), Taczanów, pow. pleszewski (P. Żurawlew); **14** i **20.04** – 1 os. (głos), Tarnowa Łąka, pow. leszczyński (M. Tobółka, K. Żołnierowicz, P. Szymański); **24.04** – 1 ♂, Park Krajobrazowy Promno, pow. poznański (P. Śliwa, B. Krąkowski); **30.05–2.06** – 1 os. (głos), Siedlec, pow. gostyński (P. Szymański); **1.09** – 1 ♂, **8.09** – 1 ♀, Mchy, pow. śremski (B. Kostka).

Dzięcioł białoszy *Dendrocopos syriacus* (W)

19.10 – 1 ♀, Kępa, pow. koniński (S. Mielczarek).

Żoła *Merops apiaster* (W)

31.05 – 3 os., gm. Łęka Opatowska, pow. kępiński (W. Smardz); **11.06** – cn. 3 os., pow. ostrowski (P. Szymański); **11.07** – 2 os., Młynarka, pow. kępiński (M. Przysański); **12.09** – 7 os., Święte, pow. koniński (S. Mielczarek).

Kobczyk *Falco vespertinus* (W)

5.05 – 1 ♂, Waki, pow. kolski (S. Mielczarek); **9.05** – 1 ♀, Kociętowy, pow. koniński (S. Mielczarek); **29.05** – 1 ♀, Rudzk Duży, pow. radziejowski (S. Kaczorowski); **6.08** – 1 juv., Osieczna, pow. leszczyński (P. Szymański); **10.08** – 1 ♂, Piotrkowice, pow. kościański (B. Nowak); **25.08** – 1 juv., Bartoszkowo, pow. złotowski (W. Plata); **30.08** – 1 juv., Osieczna (P. Szymański); **5.09** – 1 juv., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański); **14.09** – 1 juv., Osieczna, pow. leszczyński (J. Stępniewski).

Jego pojawy zanotowano w regionie w latach 2009–2013 – 33 razy (WRO nr 1–5).

Drzemlik *Falco columbarius* (W)

1.02 – 1 ♂, Brączewo, pow. szamotulski (K. Drab); **2.02** – 1 ♀/juv., Lasocice/Leszno, pow. leszczyński (P. Kołodziejczyk, K. Zięba); **19.02** – 1 ♂, Donatowo, pow. kościański (M. Janowski, K. Paciora); **3.03** – 1 ♀/juv., zb. Wonieść, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski); **10.03** – 1 ♀/juv., Próchnowo, pow. chodzieski (D. Ostrowski); **25.03** – 1 ♀/juv., Kluczewo, pow. szamotulski (A. Stachnik); **26.03** – 1 ♀/juv., Próchnowo (D. Leligdowicz, G. Dąbrowski, A. Lorecki); **26** i **28.03** – 1 ♀/juv., Krążkowy, pow. kępiński (P. Żurawlew); **31.03** – 1 ♂, Międzyzlesie, pow. obornicki (D. Leligdowicz); **1.04** – 1 ♂, Szczodrzykowo, pow. poznański (S. Karpicki); **2.04** – 1 os., Henrykowo, pow. leszczyński (G. Lorek); **4.04** – 1 ♀/juv., Kluczewo (A. Stachnik); **10.04** – 1 ♀/juv., Niezgodza, pow. słupecki (D. Cierplikowski); **15.04** – 1 ♀/juv., Bronisławki, pow. pilski (K. Drab); **22.09** – 1 ♀/juv.,

Płaczkowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **22.09** – 1 ♀/juv., Jez. Rześcińskie, pow. szamotulski (D. Kujawa); **1.10** – 1 ♀/juv., zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **4.10** – 1 ♀/juv., stawy Ostrówek, pow. piłski (K. Drab, B. Rudzionek); **5.10** – 1 ♀/juv., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **8.10** – 1 ♀/juv., Mylin, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **9, 11 i 14.10** – 1 ♀/juv., Pudliszki, pow. gostyński (A. Stankowski); **18.10** – 1 ♀/juv., zb. Wonieść (zalew) (P. Szymański); **23.10** – 1 ♀/juv., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianecki (K. Drab); **31.10** – 1 ♂, Śmiłowo, pow. piłski (W. Plata); **1.11** – 1 ♀/juv., Głębokie, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **3.11** – 1 ♀/juv., stawy Grzybno, pow. śremski (M. Wojtkowiak); **4.12** – 1 ♀/juv., Olszowa, pow. kępiński (S. Pawlak); **8.12** – 1 ♂, Brodnica, pow. śremski (M. Janowski); **13.12** – 1 ♂, Mościska, pow. piłski (W. Plata); **14.12** – 1 ♂, Dubin, pow. rawicki (E. Jakubas, P. Szymański); **27.12** – 1 ♂, Szkaradowo, pow. rawicki (A. Kuźnia).
W latach 2009–2013 stwierdzony w regionie 121 razy (WRO nr 1–5).

Raróg *Falco cherrug* (W)

30.07 – 1 os., Padniewko, pow. mogileński (S. Kaczorowski).

Szóste stwierdzenie w Wielkopolsce (Komisja Faunistyczna 1997, 2010, Bednorz et al. 2000, Sielicki et al. 2009).

W Niemczech powszechnie krzyżowane są rarogi z białozorami *F. rusticolus*. Takie hybrydy przez 3–4 tygodnie latają na wolności, dokarmiane przez swoich hodowców. Część tych ptaków ucieka, podejmując dalekie wędrówki. Odróżnianie ich od czystych osobników, jest w locie praktycznie niemożliwe. Od roku 2015 w Niemczech obowiązuje zakaz krzyżowania tych gatunków, choć zapewne nie zawsze jest to przestrzegane (P. Wieland, inf. listowna).

Sokół wędrowny *Falco peregrinus* (W)

1.01 – 1 ad., Pudliszki, pow. gostyński (A. Stankowski); **28.01–6.02** – 1 ad., Piła (D. Ostrowski i inni); **23.02** – 1 juv., Rogoźno, pow. obornicki (M. Lange, A. Lange); **27.02** – 1 os., Żabikowo, pow. średzki (A. Winięcki); **22.03** – 1 ad., Lipki Małe, pow. gorzowski (P. Wylegała); **14 i 15.04** – 1 ad., Raczyce, pow. ostrowski (M. Antczak, P. Szymański); **28.04** – 1 ad., Dębówko Stare, pow. piłski (D. Ostrowski, S. Grochowska, M. Gutowski); **4.05** – 1 os., Ziółkowo, pow. gostyński (P. Szymański); **14.05** – 1 ad., Konin–Gostawice (S. Mielczarek); **22.06** – 1 imm. (ptak reintrodukowany pod Włocławkiem), Dzieściarki, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski, P. Wiśniewski); **16.07** – 1 os., Dzierżążenko, pow. złotowski (P. Lewandowski); **6 i 7.08** – 1 juv. z nadajnikiem satelitarnym (reintrodukowany na Stawach Milickich), odnotowany był kolejno koło Rawicza, Góry, Leszna, Śmigła, Lipna i Wielkiego Łęgu Odrzańskiego (Nowak 2014); **18.08** – 1 juv., Dobrojewo, pow. szamotulski (K. Drab); **21.08** – 1 juv., Jez. Wielkie, pow. międzychodzki (D. Kujawa); **27 i 31.08** – 1 ad., Żukowo, pow. obornicki (G. Dąbrowski, J. Wyrwał); **5.09** – 1 juv., Krajenka, pow. złotowski (A. Konopka); **12.09** – 1 ad., Zgliniec, pow. kościański (P. Szymański); **20.09** – 1 juv., stawy Ostrówek, pow. piłski (K. Drab, B. Rudzionek); **22.09** – 1 juv., Grzybno, pow. śremski (S. Niziński); **22.09** – 1 ad., Płaczkowo, pow. rawicki (A. Kuźnia); **28.09** – 1 imm., Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **2.10** – 1 ad., Dobrojewo, pow. szamotulski (D. Kujawa); **5.10** – 1 juv., Olszewka, pow. nakielski (B. Rudzionek); **9.10** – 1 ad. i juv., Pudliszki (S. Stankowski); **12.10** – 1 imm., Kościan (M. Wojtkowiak); **16.10** – 1 juv., Objezierze, pow. obornicki (M. Antczak, E. Jakubas, P. Szymański); **23.10** – 1 ad., Konin (S. Mielczarek); **26.10** – 1 ad., Runowo, pow. poznański (M. Szajda); **30.10** – 1 imm., Dobrojewo (D. Kujawa); **16.11** – 1 ad., Państwów, pow. Konin (S. Mielczarek); **30.11** – 1 imm., Brodnica, pow. śremski (B. Nowak); **2.12** – 1 ad., Pudliszki (A. Stankowski); **15.12** – 1 ad., Olszewo, pow. średzki (M. Szajda); **18.12** – 1 ad., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianecki (K. Drab); **24.12** – 1 juv., Mogilno (S. Kaczorowski); **28.12** – 1 ad., Popowo, pow. obornicki (J. Wyrwał, M. Skawiński); **29.12** – 1 os., Rogoźno (J. Dąbrowski); **30.12** – 1 juv., Pudliszki (A. Stankowski).

W Wielkopolsce spotykany coraz częściej – z lat 2009–2013 pochodzą 133 stwierdzenia (WRO nr 1–5).

Sójka *Garrulus glandarius* (cn. 50)

20.04 – 93 os., Zagórz, pow. słupecki (K. Cierplikowska, D. Cierplikowski); **21.04** – 62 os., Ladorudz, pow. koniński (S. Mielczarek).

Orzechówka *Nucifraga caryocatactes* (W)

5.08 – 1 os., Leśnik, pow. złotowski (A. Konopka).

Gawron *Corvus frugilegus* (cn. 3000)

18.09 – ok. 3200–3500 os., Pniewy, pow. szamotulski (P. Wylegała).

Kruk *Corvus corax* (cn. 100)

10.04 – ok. 150 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek); **21.04** – ok. 100 os., stawy Oleśnica, pow. chodzieski (S. Karpicki, S. Niziński).

Czarnowron *Corvus corone* (W)

17.04 – 1 os., Kierzno, pow. kępiński (P. Żurawlew); **2.07** – 1 os., Gulcz, pow. czarnkowsko-trzcianiecki (R. Rudzionek); **23** i **27.08** – 1 os., Żukowo, pow. obornicki (G. Dąbrowski, D. Leligdowicz); **31.08** – 1 os., Dzierawy, pow. kolski (S. Mielczarek); **15.09** – 1 os., Skwierzyna, pow. międzyrzecki (P. Wylegała); **18.09** – 1 os., Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał); **11.10** – 2 os., Radłowo, pow. słupecki (D. Cierplikowski); **16.10** – 1 os., Lubowo, pow. szamotulski (D. Kujawa); **1.11** – 1 os., Objezierze (I. Odrzykoski).

W regionie w latach 2009–2013 odnotowany 47 razy (WRO nr 1–5).

Wrona siwa *Corvus cornix* (cn. 100)

13.01 – 139 os., Ostrówek, pow. pilski (D. Ostrowski); **8.02** – ok. 100–120 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **15.08** – 120 os., Ludziszewice, pow. gorzowski (P. Wylegała); **12.10** – 122 s., Sieraków, pow. międzychodzki (P. Wylegała); **24.11** – 155 os., Borowy Młyn, pow. międzychodzki (P. Wylegała).

Pokrzywnica *Prunella modularis* (XII–II, cn. 20)

23.01 – 1 os., Wojnowice, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **8.12** – 1 os., Wojnowice (J. Stępniewski); **12.02** – 1 os., Krajenka, pow. złotowski (A. Konopka); **18.12** – 1 os. rozbity o ekran akustyczny, Poznań–Ławica (B. Nowak).

Mazurek *Passer montanus* (cn. 200)

17.02 – ok. 220 os., Drażno Stare, pow. koniński (S. Mielczarek); **24.02** – ok. 250 os., Poznań–Pokrzywno (S. Kaczorowski); **3.03** – ok. 300 os., Kawczyn, pow. kościański (B. Nowak, M. Janowski); **5.08** – ok. 350 os., Leszno (P. Szymański); **23.11** – ok. 300–350 os., Buntowo, pow. złotowski (A. Konopka); **31.12** – ok. 200 os., Michalin, pow. nakielski (A. Dylak).

Świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus* (W)

15.09 – 1 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (S. Niziński); **20.09** – 1 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **22.09** – 4 os., **27.09** – 1 os., Osieczna, pow. leszczyński (P. Szymański); **28.09** – 2 os., zb. Wonieść (zalew) (S. Kuźniak, E. Jakubas, P. Szymański); **5.10** – 1 os., Osieczna (P. Szymański); **7.10** – 3 os., **10.10** – 4 os., **24.10** – 1 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **9.10** – 1 os., Zb. Pakoski, Krzyżanna, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **20.10** – 1 os., Wonieść (P. Szymański).

W latach 2009–2013 stwierdzony w regionie 31 razy (WRO nr 1–5).

Świergotek łąkowy *Anthus pratensis* (XII–II, cn. 50)

XII–II: 12.01 – 1 os., Lipia Góra, pow. chodzieski (W. Plata); **16.02** – 1 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **17.02** – 2 os., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **17.02** – 1 os. (głos), Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **18.02** – 1 os., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianiecki (K. Drab); **24.02** – 1 os., Kleszczyna (A. Konopka); **11.12** – 1 os., Kołacin, pow. śremski (B. Kostka).

Siwerniak *Anthus spinoletta* (W)

12.01 – 1 os., Lipia Góra, pow. chodzieski (W. Plata); **26.01** – 2 os., Dębówko Nowe, pow. pilski (W. Plata); **26.10** – 1 juv., stawy Smogulec, pow. wągrowiecki (A. Konopka); **2.11** – 1 os., Białośliwie, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzionek); **17.11** – 1 os., stawy Smogulec (A. Konopka); **24.11** – 9 os., Dębówko Nowe (W. Plata); **18.12** – 1 os., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianiecki (K. Drab); **27.12** – 2 os., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek).

Gatunek zanotowany w regionie w latach 2009–2013 – 26 razy (WRO nr 1–5).

Świergotek nadmorski *Anthus petrosus* (W)

20.09 – 1 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia).

To pierwsze pewne stwierdzenie gatunku w Wielkopolsce, bowiem wcześniejsze (Kuźniak 1993) zostało anulowane w wyniku autorewizji obserwatora (Kuźniak & Szymański 2015).

Świergotek polny *Anthus campestris* (IX–IV, cn. 5)

IX–IV: 26.04 – 1 ♂, Myjomice, pow. kępiński (P. Żurawlew).

Pliszka żółta *Motacilla flava* (X–III, cn. 50)

Stada: 18.08 – ok. 60–65 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański, E. Jakubas, Sz. Kaczmarek).

Pliszka tundrowa *Motacilla flava thunbergi* (W)

25.04 – 1 ♂, Żabno, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **1.05** – 1 ♂, **4.05** – 1 ♂, Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **10.05** – 1 ♂, Władysławowo, pow. żniński (B. Rudzianek); **11.05** – 1 ♂, Folsztyn, pow. czarnkowsko-trzcianecki (J. Wyrwał, R. Kubacki).

Samce tego podgatunku w latach 2009–2013 stwierdzono w Wielkopolsce 21 razy (WRO nr 1–5).

Pliszka górska *Motacilla cinerea* (L, IX–III)

Łęgi/okres lęgowy: **12–18.03** – 1 para, rz. Głomia, pow. złotowski (A. Konopka); **4.04** – 1 ♂, Ociąż, pow. ostrowski (P. T. Dolata); **7.04** – 1 ♂, rz. Piława, Krępko/Stara Łubianka, pow. pilski (W. Plata); **18.06** – 1 ♂, rz. Orla, Ruda, pow. pilski W. Plata); **18.06** – 1 para, rz. Łobżonka, Kostrzyn Wielki, pow. pilski (W. Plata). **IX–III:** **14.03** – 1 ♀, Jez. Gosławskie, pow. koniński (S. Mielczarek).

Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola* (W)

4.05 – 1 ♂, Folsztyn, pow. czarnkowsko-trzcianecki (D. Ostrowski, S. Szlinke).

Pliszka siwa *Motacilla alba* (XII–I, cn. 50)

XII–I: **12.01** – 1 imm., Osiek, pow. pilski (W. Plata); **7.12** – 1 os., zb. Wonieść, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **8.12** – 2 os., Jez. Dominickie, pow. leszczyński (P. Szymański); **11, 14 i 16.12** – 1 os., Jez. Maltańskie, Poznań (S. Karpicki); **13.12** – 1 os., Wojnowice, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **19.12** – 1 os., Jez. Maltańskie (B. Nowak); **22.12** – 1 os., Rawicz (T. Grabowski). **Stada:** **27.03** – 74 os., Reńsko, pow. grodziski (P. Sieracki); **28.03** – ok. 116 os., Poniec/Dzięczyzna, pow. gostyński (G. Lorek); **10.04** – ok. 70 os., Bronisławki, pow. pilski (K. Drab); **22.09** – 58 os., Osieczna, pow. leszczyński (P. Szymański).

Pliszka brytyjska *Motacilla alba yarrellii* (W)

9.03 – 1 ♀, Bylin, pow. poznański (R. Hybsz).

Zięba *Fringilla coelebs* (III–XI cn. 500, XII–II cn. 200)

III–XI: **28.09 i 6.10** – ok. 500 os., Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał).

Jer *Fringilla montifringilla* (V–VIII, cn. 50)

Stada: **2.01** – ok. 100 os., Jakubowo, pow. wągrowiecki (A. Lange); **11.03** – ok. 320 os., Chaławy, pow. śremski (M. Janowski); **15.04** – ok. 400 os., pow. pilski (K. Drab).

Gil *Pyrrhula pyrrhula* (cn. 50)

29.01 – 66 os., Święta, pow. złotowski (A. Konopka); **23.02** – cn. 50 os., Minikowo, pow. nakielski (A. Dylík).

Makolągwa *Linaria cannabina* (cn. 100)

12.02 – ok. 250 os., Stary Tarnów, pow. kościański (B. Nowak); **17.02** – ok. 210 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (W. Plata); **12.09** – 103 os., Mogilno (S. Kaczorowski).

Rzępołuch *Linaria flavirostris* (W)

2.01 – 33 os., Buntowo, pow. złotowski (A. Konopka); **12.01** – 43 os., stawy Antoniny, pow. chodzieski (W. Plata); **13.01** – 3 os., Zielątkowo, pow. poznański (P. Szymański, M. Tobółka); **15.01** – 23 os., Gostyń (H. Konieczny); **20.01** – ok. 365 os., Konin–Łężyń (S. Mielczarek); **22.01** – 40 os., Wielen, pow. czarnkowsko-trzcianecki (P. Wylegała); **26.01** – ok. 300 os., Osieczna, pow. leszczyński (J. Stępniewski); **29.01** – 55 os., Buntowo, pow. złotowski (A. Konopka); **29.01** – 42 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **9.02** – ok. 55 os., stawy Antoniny (B. Rudzianek); **12.02** – ok. 50 os., Stare Tarnowo, pow. kościański (B. Nowak); **27.02** – ok. 80 os., stawy Antoniny (B. Rudzianek); **6.03** – 9 os., stawy Ślesin, pow. nakielski (B. Rudzianek); **8.03** – 54 os., Nowe Polichno, pow. gorzowski (P. Wylegała); **23.03** – ok. 100 os., Zimin, pow. poznański (R. Hybsz); **24.03** – 1 os., stawy Antoniny (W. Plata); **25.03** – 15 os., Antoniny (D. Ostrowski, M. Gutowski); **31.03** – 7 os., Świerczyzna, pow. leszczyński (P. Szymański); **2.11** – ok. 150 os., Białośliwie, pow. pilski (K. Drab, B. Rudzianek); **3.11** – ok. 50 os., stawy Antoniny (B. Rudzianek); **8.11** – 5 os., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianecki (A. Stachnik); **12.11** – 13 os., Bojanowo, pow. rawicki (J. Ratajczak); **14.11** – 5 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (M. Antczak i inni); **14.11** – 24 os., Bługowo, pow. złotowski (A. Konopka); **16.11** – 4 os., Karczyn, pow. inowrocławski (D. Cierplikowski); **24.11** – 17 os., Wonieść, pow. kościański (P. Szymański); **30.11** – ok. 40 os., Brodnica, pow. śremski (B. Nowak); **8.12** – 8 os., Jez. Powidzkie, pow. słupecki (M. Przysański); **14.12** – 12 os., **15.12** – 3 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (W. Michalak, J. Ratajczak); **21–23.12** – 6 os., **25.12** – 8 os., zb. Rydzyna (P. Szymański i inni); **22.12** – cn. 21 os., zb. Jutrosin (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **23.12** – 23 os., **25.12** – 17 os., **27.12** – 9 os., **31.12** – 20 os., zb. Jutrosin (A. Kuźnia); **25.12** – 8 os.,

zb. Rydzyna (P. Szymański); **26.12** – ok. 70 os., Sulejewo, pow. śremski (B. Nowak); **27.12** – 9 os., Patrzyków, pow. koniński (S. Mielczarek); **30.12** – 3 os., Tarchały Wielkie, pow. ostrowski (M. Antczak); **30.12** – 35 os., Odolanów, pow. ostrowski (M. Antczak).

Pojawia się regularnie w Wielkopolsce – w latach 2009–2013 zanotowany 176 razy (WRO nr 1–5).

Czczotka *Acanthis flammea* (V–IX, cn. 50)

Stada: **24.11** – cn. 50 os., Objezierze, pow. obornicki (I. Odrzykoski); **3.12** – ok. 190 os., Górecko, pow. strzelecko-drezdenecki (M. Barcz); **27.12** – ok. 95 os., Święte, pow. koniński (S. Mielczarek).

Krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra* (L, cn. 30)

Errata: **Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 2.** Poprawny zapis obserwacji z roku 2010 powinien brzmieć: 20.01 – 1 para (♂ śpiewający), Starczanowo, pow. poznański (I. Odrzykoski).

Kulczyk *Serinus serinus* (X–III¹, cn. 10)

5.10 – 1 os., Zgliniec, pow. kościański (Leszczyńska Grupa OTOP); **7.10** – 2 os., **11.10** – 1 os., **5.11** – 2 os., **8.11** – 1 os., Mchy, pow. śremski (B. Kostka).

Czyż *Spinus spinus* (cn. 300)

12.01 – ok. 400 os., Słonawy, pow. obornicki (J. Wyrwał, M. Skawiński); **16.02** – ok. 840 os., Zgliniec, pow. kościański (A. Łakomy).

Śnieguła *Plectrophenax nivalis* (W)

27.01 – 1 os., Nowe Tarnowo, pow. kościański (B. Nowak); **12.02** – 3 os., Padniewko, pow. mogileński (S. Kaczorowski); **20.03** – 1 os., **26.03** – 1 os., Krążkowy, pow. kępiński (P. Żurawlew); **10.04** – 1 os., stawy Ostrówek, pow. pilski (B. Rudzionek); **11.11** – 1 os., Bieczyny, pow. kościański (M. Janowski); **14.11** – 8 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (M. Antczak i inni); **20.11** – 1 os. zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **24.11** – 1 os., Wonieść, pow. kościański (P. Szymański); **24.11** – 1 os., zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański); **25.11** – 1 os., **26.11** – 2 os., zb. Rydzyna (P. Szymański); **27.11** – 3 os., Zgliniec, pow. kościański (A. Łakomy); **29.11** – 10 os., zb. Jutrosin (K. Deoniziak, E. Jakubas, P. Szymański); **8.12** – 1 os., **11.12** – 8 os., zb. Rydzyna (P. Szymański); **21.12** – 1 os., zb. Rydzyna (J. Ratajczak); **22.12** – 1 os., zb. Rydzyna (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **22.12** – 1 os., Rakówka, pow. kościański (B. Nowak); **22.12** – 20 os., zb. Jutrosin (E. Jakubas, Sz. Kaczmarek, P. Szymański); **23.12** – 27 os., zb. Jutrosin (A. Kuźnia); **25.12** – 1 os., Konarzew, pow. krotoszyński (Z. Kosiński); **27.12** – 6 os., **31.12** – 7 os., zb. Jutrosin (A. Kuźnia).

W Wielkopolsce stwierdzona w latach 2009–2013 – 62 razy (WRO nr 1–5).

Potrzeszcz *Emberiza calandra* (cn. 100)

12.02 – ok. 130 os., Motylewo, pow. pilski (M. Lange, A. Lange); **12.02** – ok. 300 os., Mościska, pow. pilski (D. Ostrowski, M. Gutowski); **18.02** – ok. 300 os., Kawczyn, pow. kościański (B. Nowak); **19.02** – ok. 110 os., Zgliniec, pow. kościański (M. Janowski, K. Paciora); **23.02** – ok. 150 os., Wonieść, pow. kościański (Sz. Kaczmarek); **3.03** – ok. 350 os., Kawczyn (B. Nowak, M. Janowski); **17.03** – cn. 100 os., Januszewo, pow. średzki (S. Niziński); **24.03** – ok. 150 os., Łaskownica Wielka, pow. wągrowiecki (A. Lange); **30.03** – ok. 200 os., Antonin/Gołaszyn, pow. obornicki (J. Wyrwał); **13.10** – ok. 160 os., Grzybno, pow. śremski (M. Janowski); **18.12** – ok. 150 os., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianecki (K. Drab); **29.12** – ok. 100 os., Czarnotul, pow. mogileński (S. Kaczorowski).

Trznadel *Emberiza citrinella* (cn. 100)

21.01 – ok. 120 os., Snowidowo, pow. grodziski (P. Kokociński); **26.01** – ok. 120 os., Chaławy, pow. śremski (M. Janowski); **1.02** – ok. 100 os., Brączewo, pow. szamotulski (K. Drab); **9.02** – ok. 120 os., Sulejewo, pow. śremski (M. Janowski); **16.02** – ok. 125 os., Tarnowo Stare, pow. kościański (M. Janowski); **18.12** – ok. 250 os., Rosko, pow. czarnkowsko-trzcianecki (K. Drab).

Potrzoś *Emberiza schoeniclus* (cn. 30)

13.01 – ok. 60 os., Objezierze, pow. obornicki (P. Szymański, M. Tobółka); **23.02** – ok. 50 os., Objezierze (P. Szymański).

Remiz *Remiz pendulinus* (XI–III², cn. 25)

15.12 – 1♂ schwytyany, zb. Wonieść (staw nr 1), pow. leszczyński (J. Stępniewski).

Górniczek *Eremophila alpestris* (W)

26.01 – 14 os., Zimin, pow. poznański (S. Karpicki); **3.11** – 2 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański).

W regionie w latach 2009–2013 wykazany 27 razy (WRO nr 1–5).

Lerka *Lullula arborea* (XII–II, cn. 20)

XII–II: 1.01 – 1 os., Chojno, pow. szamotulski (P. Wylegała, M. Kasprzak).

Skowronek *Alauda arvensis* (XII–I, cn. 300)

XII–I: 13.01 – cn. 1 os., Zielątkowo, pow. poznański (P. Szymański, M. Tobółka); **20.01** – 6 os., Otylin, pow. pilski (W. Plata); **25.01** – 1 i 5 os., Jędrzejowo, pow. czarnkowsko-trzcianecki (D. Kujawa); **25.01** – 2 os., Sławno, pow. czarnkowsko-trzcianecki (D. Kujawa); **7.12** – 1 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański); **8.12** – 1 os., Wierzonka, pow. poznański (S. Niziński); **8.12** – 21 os., Grzybno, pow. śremski (M. Janowski); **8.12** – 1 os., Górką Brodnica, pow. śremski (M. Janowski); **15.12** – 30 os., Olszewo, pow. średzki (M. Szajda); **25.12** – 1 os., zb. Rydzyna (P. Szymański); **27.12** – 1 os., zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia); **28.12** – 1 os., Słonin, pow. kościański (B. Nowak); **31.12** – 1 os., Ślepuchowo/Żukowo, pow. obornicki (A. Stachnik). **Stada: 10.03** – ok. 490 os., Jarosławiec, pow. średzki (S. Karpicki); **15.03** – ok. 500 os., Jarosławiec, pow. średzki (M. Szajda); **15.03** – ok. 400 os., Zielniki, pow. średzki (M. Szajda, J. Król); **16.03** – ok. 750–800 os., Objezierze, pow. obornicki (P. Szymański); **16.03** – ok. 500 os., Kluczewo, pow. szamotulski (A. Stachnik); **22.03** – ok. 450 os., Kluczewo (D. Kujawa); **23.03** – ok. 500 os., Krzyżownicy, pow. poznański (R. Hybsz); **25.03** – ok. 450 os., Kiełpiny, pow. wolsztyński (R. Hybsz); **30.03** – 347 os., Laskownica Mała, pow. wągrowiecki (G. Dąbrowski); **30.03** – ok. 500 os., Babin, pow. średzki (M. Szajda); **31.03** – ok. 300 os., Międzyzlesie, pow. obornicki (D. Leligdowicz); **1.04** – ok. 450 os., Wierzonka, pow. poznański (S. Niziński); **1.04** – ok. 600 os., Tarnowa Łąka, pow. leszczyński (P. Szymański); **1.04** – ok. 450 os., Henrykowo, pow. leszczyński (G. Lorek).

Dzierlatka *Galerida cristata* (cn. 10)

27.01 – cn. 12 os., Nowe Tarnowo, pow. kościański (B. Nowak); **7.12** – 10 os., Rabowice, pow. poznański (S. Karpicki); **31.12** – cn. 20 os., Ślepuchowo/Żukowo, pow. obornicki (A. Stachnik).

Brzęczka *Locustella luscinioides* (VIII³–IV¹)

22.09 – 1 os. (głos), zb. Wonieść (zalew), pow. kościański (P. Szymański); **5.10** – 1 os. (głos) i 1 os. schwytyany, Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski).

Zaganiacz *Hippolais icterina* (IX–IV)

24.04 – 1 ♂, Las Dębiński, Poznań (P. Śliwiński).

Wodniczka *Acrocephalus paludicola* (W)

31.05 – 1 ♂, Heliodorowo, pow. chodzieski (W. Plata).

Rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus* (IX³–III²)

10.10 – 1 os. schwytyany, Jez. Białe–Miałkie, pow. leszczyński (J. Stępniewski, P. van Tielburg, P. van Lieshout).

Łozówka *Acrocephalus palustris* (IX–IV²)

18.04 – 1 ♂, Radolina, pow. koniński (S. Mielczarek).

Trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus* (X–IV¹)

12.10 – 2 os. schwytyane, zb. Wonieść (staw nr 1), pow. leszczyński (J. Stępniewski, P. van Tielburg, P. van Lieshout).

Trzciniak *Acrocephalus arundinaceus* (X–IV¹)

19.11 – 1 os., stawy Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **8.10** – 1 os. schwytyany, Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski, P. van Tielburg, P. van Lieshout).

Oknówka *Delichon urbicum* (X²–IV², cn. 1000)

X²–IV²: 12.04 – 1 os., Bukowiec, pow. szamotulski (P. Wylegała); **17.04** – 4 os., Czempień, pow. kościański (B. Nowak).

Dymówka *Hirundo rustica* (XI–III, cn. 1000)

Stada: 17.09 – ok. 2500–3000 os., **26.09** – ok. 3000 os., zb. Rydzyna, pow. leszczyński (P. Szymański, Sz. Kaczmarek).

Brzegówka *Riparia riparia* (X–IV¹, cn. 500)

X–IV¹: 1.10 – 1 os., stawy Gosławice, pow. koniński (S. Mielczarek).

Świstunka żółtawa *Phylloscopus inornatus* (W)

1.10 – 1 imm. schwytyany, Rościnnu, pow. wągrowiecki (H. Czarnecki i inni).

Pierwsze stwierdzenie na terenie Wielkopolski (Bednorz et al. 2000, Żurawlew 2012).

Piecuszek *Phylloscopus trochilus* (X–III)

6.03 – 1 ♂, Potrzebowice, pow. czarnkowsko-trzcianecki (A. Pikuła); **14.03** – 1 ♂, Rogalin, pow. poznański (M. Przysański i inni).

Pierwiosnek *Phyloscopus collybita* (XI–III¹)

7.03 – 1 os., Helenopol, pow. kościański (P. Sieracki); **2, 8 i 10.11** – 1 os., Wzgórze św. Wojciecha, Poznań (S. Niziński).

Wójcik *Phylloscopus trochiloides* (W)

6.06 – 1 ♂, Krąpiewo, pow. bydgoski (M. Radziszewski).

Dziewiąte stwierdzenie w Wielkopolsce (Żurawlew & Radziszewski 2014).

Kapturka *Sylvia atricapilla* (X–III²)

8.10 – 1 os., Jez. Łoniewskie, pow. leszczyński (J. Stępniewski, P. van Tielburg, P. van Lieshout);

3.12 – 1 ♀, Gosławice, pow. Konin (S. Mielczarek); **11.12** – 1 ♀, Chrzypsko Wielkie (D. Kujawa);

13–26.12 – 1 ♀, Piła, pow. pleszewski (E. Markiewicz).

Gajówka *Sylvia borin* (IX–IV)

17.04 – 1 os., Mogilno (S. Kaczorowski).

Pięgża *Sylvia curruca* (IX³–III)

6.10 – 1 os., Objezierze, pow. obornicki (R. Kubacki).

Cierniówka *Sylvia communis* (IX–IV¹)

16.09 – 1 ad., Lubowo, pow. szamotulski (D. Kujawa); **21.09** – 1 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka).

Zniczek *Regulus ignicapilla* (IX–III)

30.03 – 1 ♂, Leśnik, pow. złotowski (A. Konopka).

Jemiołuszka *Bombycillus garrulus* (V–X², cn. 200)

V–X²: **20.05** – 1 os., Borowy Młyn, pow. sierakowski (P. Wylegała). **Stada**: **14.01** – ok. 300 os., Pleszew (P. Żurawlew); **17.01** – ok. 250 os., Oborniki (J. Wyrwał); **25.01** – ok. 250 os., Morzewo, pow. piłski (W. Plata); **12.02** – ok. 255 os., Licheń Stary, pow. koniński (S. Mielczarek); **16.02** – cn. 350 os., Chojno, pow. szamotulski (D. Kujawa); **23.02** – ok. 300 os., Owińska, pow. poznański (I. Odrykoski); **27.02** – ok. 350 os., Wólka, pow. słupecki (D. Cierplikowski); **27.02** – 285 os., Kępa, pow. koniński (S. Mielczarek); **27.02** – ok. 300 os., Lipa, pow. chodzieski (B. Rudzinek); **28.02** – ok. 280 os., Jez. Maltańskie, Poznań (B. Nowak); **8.03** – ok. 350 os., Ruda, pow. obornicki (A. Lange); **11.03** – ok. 250 os., Cieśle, pow. obornicki (J. Dąbrowski); **29.12** – ok. 200 os., Chodzież (S. Grochowska).

Kowalik skandynawski *Sitta europaea europaea* (W)

20.10 – 1 os., Wąsosz, pow. złotowski (A. Konopka)

Podgatunek ten gniazduje w północno-wschodniej Polsce, regularnie pojawiając się zimą na Mazurach (Tomiałojć & Stawarczyk 2003), ponadto podawany był z Mazowsza (Stolarz 1996). W Wielkopolsce notowany był wcześniej cztery razy w powiecie złotowskim: 26.03.1990, 15.02.1991, 2.11.2000 i 14.03.2006 (Konopka 2006).

Szpak *Sturnus vulgaris* (cn. 5000)

14.06 – ok. 5000 os., Jez. Wiecanowskie, pow. mogileński (S. Kaczorowski).

Pasterz *Pastor roseus* (W)

4.11–28.12 – 1 juv., Osieczna, pow. leszczyński (J. Stępniewski i inni).

Ósme stwierdzenie w Wielkopolsce (Żurawlew & Radziszewski 2012).

Pluszcz *Cinclus cinclus* (W)

17.02 – 1 os., Kalisz (R. Wierzbicki).

Ptak prawdopodobnie należał do skandynawskiego podgatunku *C. c. cinclus*.

Mucholówka żałobna *Ficedula hypoleuca* (IX³–IV¹)

20.10 – świeży oskub krogulca, Sucharzewo, pow. śremski (B. Nowak).

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* (X–III)

22.03 – 1 ♂, Gosławice, pow. koniński (S. Mielczarek); **17.10** – 1 juv./imm. (rozbity o ekran akustyczny), Poznań–Ławica (B. Nowak).

Kopciuszek *Phoenicurus ochruros* (XII–II)

7.01 – 1 ♀/juv., Poznań, ul. Zgorzelecka (B. Nowak); **13.01** – 1 ♂, Piła (A. Konopka); **9–17.12** – 1 ♂, Rawicz (T. Grabowski); **18.12** – 1 ♂, Mściszewo, pow. poznański (Z. Kosiński).

Kłaskawka *Saxicola rubicola* (X²–III²)

11.03 – 1 ♀, Baby, pow. ostrowski (P. T. Dolata, W. Szukalski); **19.10** – 1 ♀, Poznań–Naramowice (S. Niziński).

Paszkot *Turdus viscivorus* (cn. 10)

25.03 – 32 os., Wólka, pow. słupecki (D. Cierplikowski); **24.09** – 17 os., Borowy Młyn, pow. międzychodzki (P. Wylegała).

Śpiewak *Turdus philomelos* (XI–II, cn. 30)

XI–II: 16.01 – 1 os., Poznań–Ogród Botaniczny (J. Mis); **1.01** – 1 os., Brączewo, pow. szamotulski (K. Drab); **10.02** – szczytka 1 os., Iłowiec Wielki, pow. śremski (T. Janowski); **19.11** – 1 os., Piła (A. Konopka). **Stada: 6.10** – 35 os., Objezierze, pow. obornicki (J. Wyrwał).

Droździk *Turdus iliacus* (L, V–VIII, XII–II, cn. 100)

Lęgi: 10.05 – 1 os. z pokarmem, Czajcze, pow. złotowski (A. Konopka). **V–VIII: 12.05** – 1♂ śpiewający, Wąsosz, pow. złotowski (A. Konopka). **Stada: 6.04** – ok. 140 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka); **12.04** – ok. 110 os., Wąsosz, pow. złotowski (A. Konopka).

Droździk od wielu lat nie był notowany jako lęgowy w Wielkopolsce.

Kwiczół *Turdus pilaris* (cn. 500)

5.01 – ok. 1000 os., Górka, pow. obornicki (J. Wyrwał); **5.01** – ok. 500 os., Sienko, pow. bydgoski (A. Dylík); **6.01** – ok. 500 os., Janikowo, pow. inowrocławski (S. Kaczorowski); **6.04** – ok. 500–550 os., Kleszczyna, pow. złotowski (A. Konopka).

Gatunki o niepewnym pochodzeniu

Gęś tybetańska *Anser indicus* (W)

24.03 – 1 ad., Smogulec, pow. wągrowiecki (W. Plata, S. Grochowska, D. Ostrowski); **28.03** – 1 ad., Toniszewo, pow. wągrowiecki (D. Ostrowski); **9.04** – 1 ad., Brodnica, pow. śremski (M. Janowski); **17** i **19.04** – 1 ad., Wojnowice, pow. leszczyński (J. Stępniewski, W. Michalak); **1.05** – 1 ad., Brudzewko, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski); **18.05** – 1 ad., Dębica, pow. ostrowski (M. Antczak i inni).

Bernikla północna *Branta hutchinsii* (W)

5.03 – 1 os., Brudzewko, pow. gnieźnieński (B. Krąkowski).

Kapturzik *Lophodytes cucullatus* (W)

30.08–1.10 – 1♀, zb. Jutrosin, pow. rawicki (A. Kuźnia).

Gatunki pochodzące z niewoli

Karolinka *Aix sponsa* (W)

23.10–6.11 – 1♂, Jez. Łoniewkie, pow. leszczyński (J. Stępniewski, W. Michalak).

Cudokaczka *Callonetta leucophrys* (W)

23.05 – 1♂, Zalesie, pow. koniński (S. Mielczarek).

Bielik olbrzymi *Haliaeetus pelagicus* (W)

19.12 – 1 juv., Szarlej, pow. inowrocławski (R. Kurowski).

Aleksandretta obroźna *Psittacula krameri* (W)

14.04 – 1♂, Odolanów, pow. ostrowski (M. Antczak, P. Szymański).

Nimfa *Nymphicus hollandicus* (W)

5.08 – 1 os., Rogoźno, pow. obornicki (G. Dąbrowski).

Literatura

- Bednorz J., Kupczyk M., Kuźniak S., Winiecki A. 2000. Ptaki Wielkopolski – monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
- Blank M., Blank T., Grygoruk G. 2013. Pierwsze i drugie stwierdzenie świstuna amerykańskiego *Anas americana* w Polsce. Ornis Pol. 54: 293–294.
- Cierplikowski D., Cierplikowska K., Stankowski A. 2013. Mandarynka *Aix galericulata* nowym gatunkiem lęgowym w Wielkopolsce. Ptaki Wielkop. 2: 113–115
- Gutowski M. 2013. Liczebność, rozmieszczenie i wybiórczość siedliskowa włośchatki *Aegolius funereus* na terenie OSOP Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą” w 2013 roku. Zakład Biologii i Ekologii Ptaków, Instytut Biologii Środowiska, Wydział Biologii, UAM Poznań.
- Gutowski M., Ostrowski D. 2014. Gniazdowanie sóweczki *Glaucidium passerinum* na terenie obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą w roku 2013. Ptaki Wielkop. 3: 130–136.

- Komisja Faunistyczna 1997. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1996. Raport nr 13. Not. Orn. 38: 291–311.
- Komisja Faunistyczna 2005. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2004. Raport nr 21. Not. Orn. 46: 157–178.
- Komisja Faunistyczna 2010. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2009. Raport nr 26. Ornis Pol. 51: 117–148.
- Komisja Faunistyczna 2014. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2013. Raport nr 31. Ornis Pol. 55: 181–218.
- Komisja Faunistyczna 2015. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2014. Ornis Pol. 56: 99–136.
- Konopka A. 2006. Obserwacje kowalika *Sitta europaea europaea* w północnej Wielkopolsce. Przegl. Przyr. 17(1–2): 135–136.
- Kuźniak S. 1993. Ptaki doliny Rowu Polskiego. Bad. Fizjogr. Pol. Zach. 11: 39–75.
- Kuźniak S., Szymański P. 2015. Co ciekawego w terenie – raport 2014. Biul. Leszczyńskiej Grupy OTOP 22: 14–23.
- Nowak B. 2014. Kilka słów o Tönnie i Astrid, czyli telemetria satelitarna w badaniach ornitologicznych. Biul. Leszczyńskiej Grupy OTOP 21: 11–12.
- Sielicki J., Prommer M., Gamauf A., Kata M. 2009. Saker Falcon *Falco cherrug* in Poland (2008–2009). W: Wiącek J., Polak M., Kucharczyk M., Grzywaczewski G., Jerzak L. (red.). Ptaki – Środowisko – Zagrożenia – Ochrona. Wybrane aspekty ekologii ptaków, LTO, Lublin.
- Stawarczyk T. 2014. Aktualizacja systematyki i taksonomii ptaków krajowych. Ornis Pol. 55: 290–298.
- Stolarz P. 1996. Zimowe obserwacje północnego podgatunku kowalika (*Sitta europaea europaea*) pod Warszawą. Orlik 9: 14.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- Żurawlew 2012. Ptaki Wielkopolski – aktualna lista gatunków, ich status i zmiany. Ptaki Wielkopol. 1: 3–17.
- Żurawlew P., Radziszewski M. 2012. Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 1. Podsumowanie roku 2009. Ptaki Wielkopol. 1: 177–201.
- Żurawlew P., Radziszewski M. 2013a. Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 2. Podsumowanie roku 2010. Ptaki Wielkopol. 2: 127–148.
- Żurawlew P., Radziszewski M. 2013b. Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 3. Podsumowanie roku 2011. Ptaki Wielkopol. 2: 152–176.
- Żurawlew P., Radziszewski M. 2014. Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 4. Podsumowanie roku 2012. Ptaki Wielkopol. 3: 151–178.

Przemysław Żurawlew

Żbiki 45, 63–304 Czermin
grusleon@gmail.com